

ΕΣΤΙΑ

ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ
ΑΛΥΡΙΩΤΟΥ
ΑΥΞΩΝ ΑΡΙΘ.

ΤΟΜΟΣ ΕΙΚΟΣΤΟΣ ΠΡΩΤΟΣ

1886

[ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ - ΙΟΥΝΙΟΣ]

ΤΙΜΑΤΑΙ ΔΡ. 5 - ΔΕΔΕΜΕΝΟΣ ΔΡ. 8

N. A. G.

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ
ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
Μαγροπούλη
ΕΥΛΟΓΙΟΥ ΚΟΥΡΙΑ

ΑΘΗΝΗΣ

Γ. ΚΑΣΔΟΝΗΣ, ΕΚΔΟΤΗΣ ΚΑΙ ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

Γραφείον της 'Εστίας': 'Επι της οδού Σκαδίου, αριθ. 32.

1886

ΕΣΤΙΑ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ ΚΑΤΑ ΚΥΡΙΑΚΗΝ

Τόμος ΚΑ΄

Συνδρομή ἑτησία: Ἐν Ἑλλάδι, φρ. 12, ἐν τῇ ἀλλοδαπῇ φρ. 20 — Αἱ συνδρομαὶ ἀρχοῦνται ἀπὸ 1 Ἰανουαρίου. Ἐκδοτὴ, ἔτος καὶ εἰς ἑτησίαις. — Γραφεῖον Διευθ. Ὁδὸς Σταδίου 82.

15 Ἰουνίου 1886

Ο ΓΟΥΣΤΑΥΟΣ ΕΙΧΤΑΛ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ 1833—1835

[Συνέχεια· Ὡς προηγουμ. φύλλον.]

Ἐν αὐτῇ ἐκείνῃ ἡμέρᾳ, 8/20 Ὀκτωβρίου, ἔγραψεν ὁ Εἰχτάλ τὸ ἐξῆς σχέδιον παραιτήσιως:

«Κύριε Γραμματεῦ τῆς Ἐπικρατείας, Ἐπισημασθέντι ὅτι ἡ Ἑλλάς Ἀντιβασιλεία σκοπεῖ νὰ μὲ παύσῃ ἐκ τῆς ἐν τῇ ὑμετέρᾳ Γραμματεῖα θέσεως Συμβούλου, καὶ ὅτι μάλιστα ἡ ἐκτέλεσις τοῦ μέτρου τούτου ἀναβλήθη διὰ τῆς ὑμενοῦς μεσολαβήσεως προσώπου, δῶσαντάς μοι κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην δείγμα πολύτιμον ὑπολήψεως καὶ φιλίας.

Προσπαθήσας νὰ μάθω παρὰ τῶν μελῶν αὐτῶν τῆς Ὑψηλῆς Ἀντιβασιλείας τοὺς λόγους τῆς περὶ ἐμοῦ ληθείσης ἀποφάσεως, ἀλλ' ἀποτυχῶν εἰς τὰς τοιαύτας ἀποκείρας μου, μὴ θέλων δὲ νὰ μείνω ἐπὶ πλέον εἰς τὴν ὑπηρεσίαν Κυβερνήσεως προκατειλημμένης, ὡς εἰκάζω, ἐναντίον μου ἑ ἀφορμῶν, τὰς ὁποίας ἀγνοῶ, καὶ τὰς ὁποίας κατὰ συνέπειαν δὲν δύναμαι νὰ διαλύσω, παρκακῶ ὁμῶς, κ. Γραμματεῦ, νὰ καθυποβάλῃται ἐς τὴν Ὑψηλὴν Ἀντιβασιλείαν καὶ νὰ ζητήσῃτε παρ' αὐτῆς τὴν παραίτησίν μου, ἐκφράζοντες εἰς αὐτὴν τὴν λύπην μου διότι δὲν κατόρθωσα νὰ τύχω τῆς εὐμενείας τῆς. Ἐπιτρέψατέ μοι δὲ ταυτοχρόνως, κ. Γραμματεῦ τῆς Ἐπικρατείας, νὰ σᾶς δηλώσω τὴν βαθεῖαν θλίψιν μεθ' ἣς ἀναγκάζομαι νὰ παύσω τὴν ἐξυκολούθησιν ἔργων, διὰ τῶν ὁποίων ἤλπιζα ὅτι ἠδύναμην νὰ προσφέρω ὑπηρεσίαν τινὰ εἰς τὴν Ἑλλάδα, γινόμενος συγχρόνως ἄξιος τῆς ὑπολήψεως καὶ τῆς ἐμπιστοσύνης ὑμῶν.

Ἵποσημαϊσθῆμαι, κ. τ. λ. ν

Ἐν πάντων τούτων καταφαίνεται ὅτι ὁ Εἰχτάλ ἠγνόει τὰ περὶ Σαινσιμωνισμοῦ διαμεινόντα μεταξὺ Ἀντιβασιλείας καὶ Γραμματείας τῶν Ἐσωτερικῶν. Ἄλλως ἤθελεν ἀναφέρει περὶ τούτου εἰς τὰς πρὸς τὸν πατέρα του ἐπιστολάς.

Καὶ ὅμως ἡ ὑπόθεσις ἐτελείωσεν ὡς ἤρχισεν, διὰ τοῦ Σαινσιμωνισμοῦ. Οὐδεμίαν νύξιν παρέχει τὸ ἡμερολόγιον περὶ τῶν μεταξὺ τῆς 20 καὶ τῆς 22 Ὀκτωβρίου γενομένων, ἀλλὰ μεταξὺ τῶν ἐγγράφων ὑπάρχει ἀντίγραφον τῆς ἐξῆς (γερμανιστί συντεταγμένης) βασιλικῆς διαταγῆς:

«Δίδοντες πίστιν εἰς τὸ ἀληθές τῶν ἐξηγήσεων τοῦ κ. Γ. Εἰχτάλ περὶ τῆς ἀποχωρήσεώς του ἀπὸ τῆν Ἑταιρίαν τῶν Σαινσιμωνιστῶν, καὶ θεωροῦντες τὸ ὄρθον τῶν ἐν τῷ ὑπουργικῷ ὑπομνήματι τῆς 28/10 Ὀκτωβρίου ἀναφερομένων περὶ τῶν ὑπηρεσιῶν αὐτοῦ, ἀποφασίζομεν τῇ προτάσει τοῦ ἡμετέρου ἐπὶ τῶν ἐσωτερικῶν γραμματείας τῆς Ἐπικρατείας νὰ διατηρηθῇ ὁ μνησθεὶς σύμβουλος Γ. Εἰχτάλ εἰς τὴν μέχρι τούδε θέσιν του ἐν τῷ Γραφείῳ τῆς πολιτικῆς Οἰκονομίας.

Ναῦπλιον 10/22 Ὀκτωβρίου 1834.»

Ὅπως ἐλθῆεν ἡ ὑπόθεσις αὕτη. Τὸ αἶσιον τέλος τῆς ἐφαίλεται κατὰ πᾶσαν πιθανότητα εἰς μεσολαβήσιν τοῦ Κωλέττη, εὐνοοῦντος τὸν νέον Γάλλον καὶ ἐκτιμῶντος τὰς ἀρετὰς καὶ τὰ προτερήματά του. Ἀλλὰ καὶ ὁ κ. Εἰχτάλ ἠγάπα καὶ ἐτίμα τὸν ἀρχαῖον προϊστάμενόν του, οὐδὲ τὸν ἐλησμόνησε καὶ ἀποθανόντα. Ἡ εἰκὼν τοῦ Κωλέττη λιθογραφηθεῖσα ἐν Παρισίοις κατὰ τὴν ἐκτὴ διαμονὴν του ὡς πρέσβευς τῆς Ἑλλάδος, ἐκόσμη μετ' ἄλλων ἑκλεκτῶν ἐνθυμημάτων τὸ σπουδαστήριον τοῦ σεβασμίου φιλέλληνος, ἀνακαλοῦσα εἰς τὴν γερωντικὴν μνήμην του τὰς ἐνθυμήσεις τῆς νεότητός του.

Τὴν 11ην Νοεμβρίου, τρεῖς περὶ τοῦ ἑβδομάδας μετὰ τὴν ἀκύρωσιν τῆς παύσεως, ὁ Εἰχτάλ μετέβη εἰς Ἀθήνας ἐνθα διέμεινεν ἐπὶ τινὰς ἡμέρας. Τὴν δὲ 29 Νοεμβρίου ἀνεχώρησεν ἐκεῖθεν ὅπως ἐπισκεφθῇ τὴν ἀνατολικὴν Ἑλλάδα. Εὐτυχῶς, κατὰ τὴν περιόδον του ταύτην εἶχε μεθ' ἑαυτοῦ τὸ ἡμερολόγιόν του, οὐδὲ παρέλειψε σημειῶν καθ' ἑκάστην ἐν αὐτῷ τὰς ἐντυπώσεις του. Ἴδου ὅσον ἐνεστὶ πιστὴ καὶ ἀκριβὴς αὐτῶν μετάφρασις.

— α Σάββατον, 29 Νοεμβρίου 1834. Ε. Ν. Ἀναχώρησις ἐξ Ἀθηνῶν τὴν 3ην ὥραν τῆς πρωΐας.

Ο ὑπηρετής μου Δημήτριος, εἶδος Φιγαρώ. — Τρία ἄλογα. — Τὸ ἐσπέρας, ὦραν 8ην, ἀφοῦ ἐκινδυνεύσαμεν νὰ χάσωμεν τὸν δρόμον, φθάνομεν εἰς Χάσια. — Τὸ Χάνι, εἰς μίαν ἀκρὰν τοῦ ὁποίου εὐρίσκονται εἴκοσι περίπου χωρικοὶ Ἀλβανοὶ μὲ τὰ ζῶά των, ἐνθυμίζει κατασκηνώσιν Ἀθιγγάνων.

— 30 Ἰβρίου. Ἀναχώρησις ἐκ τοῦ Χανίου τὴν 9ην ὦραν τὸ πρωτ. — Ἀφίξις εἰς Θήβας τὴν 2 ὦραν. — Παιδιάδες ὅμοιαι πρὸς τὰς τῆς Βοημίας. — Ζωγραφικὴ ἀποψὶς τῆς πόλεως. — Ο ἑπαρχος κ. Οικονομιδης. — Δυσκολία τῆς διοικήσεως ὡς ἐκ τῆς χρήσεως τῆς Ἀλβανικῆς γλώσσης εἰς τὰ χωρία. Ὀλιγοὶ οἱ ἱκανοὶ νὰ γείνωσι δῆμαρχοι. Ἡ τυραννία τῶν Τούρκων παρεμπόδισε τὴν ἀνάπτυξιν ἐνταῦθα παντὸς κοινοτικοῦ συστήματος, κατέστρεψε δὲ πᾶσαν ἰδιωτικὴν ἰδιοκτησίαν. Ἔως αὐτοῦ τοῦ ἐδάφους τῶν ἐν Θήβαις οἰκιῶν ἡ γῆ σχεδὸν ὅλη εἶναι ἔθνικόν κτήμα. Συνέπεια τοῦτου ἡ μεγάλη ἀποθάρρυνσις τῆς καλλιέργειας. Δὲν γίνονται φυτεῖαι.

Ἡ ἐπαρχία περιέχει μόνον 15,000 ψυχάς, ἡδύνατο δὲ νὰ θρέψῃ δεκαπλοῦν ἀριθμόν. Οἱ κάτοικοι ἐν γένει πτωχότατοι. Τὸ κλίμα ὑγιερὸν. Ἐντούτοις ἐφέτος ἐπεκράτησαν διαλείποντες πυρετοὶ ἐπιδημικοὶ, ἀποδιδόμενοι εἰς τὴν μεγάλην τοῦ ἔτους τοῦτου ξηρασίαν. Θεραπεύονται δυσκόλως ἐνεκα τῆς ἀφροντισίας τῶν κατοίκων ὡς πρὸς τὰ τῆς ὑγιεινῆς. Ἀδύνατον νὰ καθυποβληθῶσιν εἰς οἰανδήποτε διαίταν.

Ο Ἰθαῖος ὅστις μέ φιλοξενεῖ εἶναι πλινθοποιός. Τὸν χειμῶνα ματέρχεται τὸ ἐπάγγελμα κτίστου. Κερδίζει τὸ πολὺ ὄχι ἕως τρεῖς δραχμὰς τὴν ἡμέραν. Εἰς Ἀθήνας ἡδύνατο εὐκόλως νὰ κερδίξῃ ἕξ, ἀλλὰ δὲν θέλει νὰ μεταβῇ ἐκεῖ, διότι δὲν θὰ εὖρη ἐκεῖ τὴν κατοικίαν καὶ τὰς συνηθείας του, καθὼς ἐνταῦθα. Ἡ οἰκία του περιέχει ἐν μόνον δωμάτιον πρὸς χρῆσιν του. Ἐντὸς αὐτοῦ κοιμάται αὐτὸς καὶ ἡ σύζυγός του, ἀμφότεροι μὲ τὰ ἐνδύματά των, πρὸς δὲ ὁ ὑπηρετής μου κ' ἐγώ. Ἐντὸς τοῦ δωματίου ὑπάρχει ἐστία χρησιμεύουσα διὰ μαγειρεῖμα καὶ πρὸς θέρμανσιν. Σκοπεῖ νὰ τὴν μεταφέρῃ εἰς τὸ παρακείμενον μικρὸν χωρίσμα. Προτιμᾷ τὸ μαγκάλι, περὶ τὸ ὁποῖον καθήμεθα καπνίζοντες. Ἐν Βοιωτίᾳ ὁ χειμὼν εἶναι πολὺ βαρῦς. Ἡ χιών πίπτει συχνάκις. Ἐνίοτε διαρκεῖ ἐπὶ δεκαπέντε ἡμέρας, τότε δὲ διακόπτεται πᾶσα συγκοινωνία.

— Τρίτη, 2 Δεκεμβρίου. Ἀναχώρησις ἐκ Θηβῶν. — Ὅρος Σφιγγῶν (σημαιοῦμενον αὐτῶν εἰς τὸν χάρτην τοῦ Ἐπιτελείου) καὶ τὰ περὶ αὐτὸ ὑψώματα. — Σχήμα σφιγγός. — Ἐνεδραὶ τῶν Ἑλλήνων εἰς τὸν κατὰ τῶν Τούρκων πόλεμον. — Κατ' εὐθείαν δρόμος διὰ τῶν βουνῶν, ἀντὶ τοῦ νὰ διέλθῃ τις ἀπὸ Καρδίτσας καὶ Κόκκινον. — Πλησίον τοῦ Κόκκινου καταδόθρα τῆς λίμνης

Κωπαΐδος καὶ φρέατα λαξευθέντα ἐντὸς τοῦ βράχου.

Ο ἀγωγιάτης Τριαντάφυλλος, ἀρχαῖος στρατιώτης τοῦ Γριζιώτου. — Ζήτησὶς ὁ βασιλεὺς ἔσθ' ἐν τὰ βουνά 12 (Ἑλληνιστὶ γεγραμμένον). — Ρίπτει ἐντὸς πάσης πηγῆς μίαν τρίχα ἐκ τῆς φλοκάτης του. Σταυροκοπήματά του. Μεγάλοι του ἐλπίδες βασιζόμεναι εἰς τὰ πλοῦτη τοῦ βασιλέως. — Μὲ παρακινεῖ νὰ ἀποκατασταθῶ εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Τὸ ἐσπέρας ἐφθάσαμεν εἰς Μαρτίνι, χωρίον Ἀλβανικόν. — Ὁραῖοι ἄνδρες καὶ γυναῖκες. — Πυρετοὶ διαλείποντες ἐφέτος. — Οἱ παθόντες δὲν ἀνέλαθον εἰσέτι. — Οἰκήματα μὴ ἔχοντα φῶς. «Χωρὶς φῶς, λέγει ὁ ξενίζων με, ἡ ψυχὴ τοῦ ἀνθρώπου δὲν εἶναι ἀνοικτή.» (ἑλληνιστὶ). — Οἱ κάτοικοι ἐνταῦθα ἔχον πέντες ἰδιοκτησίαν, ἀλλ' αἱ κληρονομίαι κατεμερίσθησαν καθ' ὑπερβολήν. Οἱ κάτοικοι προτιθέμενοι ἤδη νὰ καλλιεργήσωσι γαῖαν εἰς Μορλίκι καὶ εἰς τὴν πεδιάδα τῆς Ἀταλάντης. Ὁ κυριώτερος αὐτῶν πλοῦτος συνίσταται εἰς ἀμπέλους καὶ ποίμνια. δὲν ἔχον ἐλαιὰς οὔτε καλαμβόκια ἢ βαμβάκια, σίτον δὲ ὀλίγον. Πρὸς φωτισμὸν καίουν δαυλοῦς πεικῶν. — Παραπονοῦνται κατὰ τῶν Βλάχων, εἰς τοὺς ὁποίους ἐπιτρέπεται νὰ βόσκωσι τὰ ποίμνια των εἰς τὰ ἀνέκαθεν κοινοτικὰ λιβάδια τοῦ Μαρτινίου.

— 3 Δεκεμβρίου. Ἐκ Μαρτινίου εἰς Ἀταλάντην. Ὁραῖον χωρίον.

Εἰς τὴν πεδιάδα κατεσκηνωμένοι Καραγκωνίδες. Σημεῖα εὐεξίας καὶ φιλεργίας των. Ὁ ἀρχηγός των, μετὰ τοῦ ὁποίου συναμύλησα, ἠγόρασε τὸ μοναστήριον τῆς Ἁγίας Τριάδος πρὸς χειμερινὴν διαμονήν του. Κατὰ τὸ θέρος δὲν δύνανται, λέγει, νὰ μένωσι σταθερῶς εἰς ἐν μέρος. — Ἀφίξις εἰς Ἀταλάντην. — Διαμονὴ μέχρι τῆς 7ης τοῦ μηνός.

Συνομιλία μου μετὰ τοῦ Μόστρα, ἀρχαίου γραμματέως τοῦ Church — Νικόλαος Μαρῖνι γραμματεὺς του. — Λάμπρος, ἑφορος Λοκρίδος. — Ὁ Μόστρας ὑποφέρει ἀκόμη ἐκ τῶν πυρετῶν τοὺς ὁποίους ἔπαθε κατὰ τὸ θέρος. Διοικητικὸν ἔργον τῶν Ἐπαρχῶν. Ἡ θέσις των δὲν εἶναι ἱκανῶς ἀνεξάρτητος.

Ζήτημα τῶν Νομῶν. Ἐπὶ Τουρκοκρατίας ὁ πῆρχεν εἰς τὴν Στερεάν Ἑλλάδα μέγας ἀριθμὸς λιβαδίων ἀνηκόντων εἰς τὰς κοινότητας. δυνάμει τῶν ἀρχαίων συνθηκῶν, ὅτε οἱ κάτοικοι ὑπετάγησαν συνθηκολογήσαντες εἰς τοὺς Τούρκους, οὐχὶ κατακτηθέντες ὑπ' αὐτῶν. Τὰ χωρία ταῦτα διετήρουν τοὺς τίτλους ἰδιοκτησίας τῶν βοσκημάτων των (Γαπία), ἀλλὰ τὰ πλείστα τῶν ἐγγράφων τούτων ἐχάθησαν κατὰ τὴν Ἐπανστασίαν. Ὁ Λάμπρος ἀνεῦρε τὸ τοῦ χωρίου Κολάκα, ὡστε τὸ χωρίον τοῦτο ἀνέκτισε τὴν ἰδιο-

κτησίαν του. Τὰ χωρία Ράδον, Παύλου, Μαλεδίνι, Μάκη καὶ Δερνίτσα εἶχον ἐπίσης νομάς χειμερινὰς καὶ θερινὰς. Τὰ χωρία Καρού, Δουβίτσα κτλ. εἶχον θερινὰς μόνον νομάς. Κατὰ τὸ περὶ τοῦ χωρίου Κολάκα ληφθὲν μέτρον, ἔπρεπε καὶ αἱ λοιπαὶ ὡς ἄνωθε κοινότητες νὰ ἀνακτήσωσι τὰς νομάς των. Ἐκ τῶν νομῶν τούτων ἤθελον ἐνοικίωσι εἰς τοὺς Βλάχους ὅσας τὰ ποίμνια των δι' ἔξαρκου νὰ βοσκῆσωσι, καθόσον δὲ αὐξάνουν τὰ ἰδιὰ των ποίμνια ἤθελον κρατῆ τὰ βοσκήματα πρὸς χρῆσιν τῆς κοινότητος. Ἄλλως τε ἡ κτηνοτροφία ὑποβάλλεται σήμερον καθ' ὑπερβολὴν ἐν Ἑλλάδι. Ἀνάγκη νὰ κίνη ἡ πλάστιγξ πρὸς τὸ μέρος τῆς γεωργίας. Εὐχῆς δ' ἔργον τὸ νὰ ἐγκατασταθῶσι μόνιμως οἱ Βλάχοι, εἰς τρόπον ὅστε νὰ μείνῃ δριστικῶς ἐν Ἑλλάδι ὁ πλοῦτός των, ἀπόρροια τῆς ἐργασίας των, διδομένης ὅμως νέας διευθύνσεως εἰς αὐτήν.

Ἡ Λοκρὶς τὴν σήμερον περιέχει ἴσως περὶ τὰς διακοσίας χιλιάδας αἰγας καὶ πρόβατα, ἡ δυτικὴ Ἑλλὰς τετρακοσίας χιλιάδας καὶ ἡ ἀνατολικὴ πεντακοσίας. Ὁ ἀριθμὸς αὐτῶν θὰ ἐλαττωθῇ, ἐὰν ἀναπτυχθῇ ἡ γεωργία.

Ἡ Σκάλα τῆς Ἀταλάντης θὰ λάβῃ ἀνάπτυξιν, ἐὰν ἡ Κυβέρνησις προβῇ εἰς παραχωρήσεις γαῖαν καὶ ἐπισκευάσῃ τὴν ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν προκυμαλίαν. Ἡ ἀπέναντι νῆσος Ἀταλάντη παρῆμι ὁπωσούν καλὸν καταρῦγιον εἰς μικρὰ πλοία.

Ἐθνοφύλακες. Εἶναι οὗτοι παλαιοὶ στρατιῶται μισθοῦμενοι παρὰ τῆς ἐπαρχίας πρὸς καταδίωξιν τῶν ληστῶν. Ἡ Λοκρὶς ἔχει τριάκοντα τοσούτους, λαμβάνοντας μισθὸν ἀνὰ 22 δραχμὰς καὶ 80 λεπτὰ κατὰ μῆνα, ὃ ἐστὶ ἐν συνόλῳ δρ. 684 μνησίως. Τὸ ποσὸν εἶναι καὶ οὕτω πολὺ διὰ τοὺς 7500 κατοίκους τῆς ἐπαρχίας. Οὐδέ εἰς χωροφύλαξ ὑπάρχει ἐν αὐτῇ.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς ἐπαρχίας εἶναι καθ' ὁλοκλήριον Ἑλληνικός, ἐκτὸς τοῦ χωρίου Λειβανάται.

Κλήρος. Ὁ ἐπίσκοπος, ἄνθρωπος ἐλευνός, εἶναι προσωπικῶς ἐχθρὸς τοῦ Ἐπαρχου, ὅστις τὸν κατήγγειλεν εἰς τὴν Σύνοδον διὰ τὰς μοχθηρίας του. Ἄλλ' ἡ ἱερὰ Σύνοδος τὸν ἔστειλεν ὀπίσω λευκὸν ὡς χιόνα. Καταθλίβει τοὺς χωρικοὺς ἐπιβλάλλον εἰς αὐτοὺς παντοειδῆς ἀγχαρείας καὶ ἀποπέμπων τοὺς ἱερεῖς των ἅμα τοὺς ἴδ' προσκολλημένους εἰς τοὺς κατοίκους. Τοὺς ἠνάγκαζε νὰ πληρώσωσι τὰ καθυστερούμενα δικαιοῦματα διὰ γάμους, βαπτίσεις καὶ ἐνταφιασμούς, ἀφ' ἧς ἐποχῆς εἶχε κενωθῆ ἡ ἐπισκοπὴ, κτλ. Λαμβάνει ἀπὸ πᾶσαν οἰκονομίαν ἐν κοιλῶν σίτου, περὶ τὰς τῶν τυχηρῶν. Ὑπάρχει μεγάλη διάστικις μεταξὺ τῶν ἱερέων καὶ τῶν ἐπισκοπῶν. Ἀνάγκη νὰ ὀργανισθῇ ἡ ἀντιπροσωπεία τῶν ἱερέων.

Ἐιρηνοδίκης. Ἐλαβα κακίστας πληροφορίες περὶ αὐτοῦ.

Προμήθεια βοῶν. Πρότασις τοῦ Μόστρα περὶ διανομῆς εἰς Λοκρίδα χιλίων βοῶν, τριακοσίων ἀγελάδων καὶ εἴκοσι ταύρων. — Ἡ διευκλί- λυνσις τῶν μέσων τῆς καλλιέργειας ἐν Ἑλλάδι εἶναι ἀνάγκη ὑπερτέρα ἐτι τῆς αὐξήσεως τοῦ πληθυσμοῦ. Πρέπει νὰ διανομηθῶσιν ἀνὰ πᾶσαν οἰκονομίαν ἀνὰ 75 στρέμματα γῆς ἐπιδεικτικῆς ἔτησις καλλιέργειας, ἢ 150 στρέμματα ἐκεῖ ὅπου ἡ γῆ εἶναι κατὰ διετίαν μόνον ἀρῶσιμος. Πρέπει δὲ νὰ δοθῶσι καὶ ἀνὰ τρεῖς βόες, κατὰ μέσον βρον.

Μοναστηριακὰ κτήματα. Τὸ καλλίτερον θὰ ἦτο ν' ἀφεθῶσιν εἰς τοὺς παρόντας καλλιεργητάς των, ἐπὶ πληρωμῇ διπλοῦ δεκάτου, διατηρουμένου τοιοῦτοτρόπως ὀλικοῦ καλλιέργειας, τοῦ ὁποῦ ἡ ἀντικατάστασις δύσκολος. — Ὁ λαός, καὶ μάλιστα οἱ ἔξωθεν μετανάσται Ἑλλήνες, βλέπουν δυσαρέστως τὴν ἔξωσιν τῶν μοναχῶν. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον δὲν παρουσιάζονται ἐνοικιασταὶ τῶν μοναστηριακῶν κτημάτων. — Τὴν σήμερον οὐδεὶς γίνεταί μοναχός, ἐκλιπούσης τῆς Τουρκικῆς τυραννίας, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς ὁποίας ἐλάβανον οἱ ἄνθρωποι τὸ μοναχικὸν σχῆμα. Οὕτω ἐντὸς ὀλίγων ἐτῶν τὰ Μοναστήρια ἤθελον ἐκλείπει ἐκ φυσικοῦ θανάτου.

Δέκατα. Καθ' ὅλην τὴν Λοκρίδα τὸ πρεῖον αὐτῶν ἀναβαίνει εἰς διακοσίας χιλιάδας δραχμῶν καὶ τι ἐπὶ πλεόν. Συνεταιρισμὸς ἀρχαίων στρατιωτικῶν, διοργανωθεὶς ὑπὸ τοῦ Μόστρα, ἐπὶ ἐγγυήσει τριῶν κατοίκων τοῦ χωρίου Λειβανάται διὰ τὸ ποσὸν δρ. 27,000. Ἐπὶ κεφαλαίου δρ. 40,000 ἐκέρδιζαν ἕκαστος, κατὰ μὲν τινεὶ, ἀνὰ δρ. 700, κατ' ἄλλους δὲ ἀνὰ δρ. 400, δηλαδὴ εἶτε 24 0/0, εἶτε 14 0/0 ἀντιπροσωπεύοντα τὴν δαπάνην τῆς εἰσπράξεως. Τὸ ποσοστὸν εἶνε πολὺ, ἀλλ' ἄξιον σημειώσεως τὸ πρᾶγμα.

Παντελής Ἑλλειψίς ἐργατῶν εἰς Ἀταλάντην. Δι' ἀθλιέστατον ἄρμαριον ἀπαιτεῖται δαπάνη 5 ταλήρων. — Τὸ σιδεράμα εἶναι ἄγνωστον ἐνταῦθα. — Ὁ Μόστρας ἐπειράθη νὰ ἐγκαταστήσῃ δριστικῶς οἰκονομίαν Γούφτων σιδηρουργῶν. Ἐπρόσφερε νὰ κτίσῃ κατοικίαν δι' αὐτούς. Ὁ ἀρχηγός, ἀφοῦ κατ' ἀρχὰς ἐδέχθη, ἠρνήθη κατόπιν, προκρίνων τὴν ἐλευθερίαν των.

— Κυριακὴ, 1 Δεκεμβρίου. Ἀναχώρησις ἐξ Ἀταλάντης. — Ὁ Μόστρας μὲ συνοδεύει ἕως εἰς Λειβανάτας διὰ νὰ ἀρχίσῃ ἐκεῖ τὸν σχηματισμὸν τῆς κοινότητος. Ἀνέλαθεν ἐκ τῆς ἀσθενείας του. Θεωμάσαι τοποθεσίαι μεταξὺ Λειβανατῶν καὶ Καινούριου, κατ' ἔξοχὴν τὸ ἀντικρὸ τῆς ἀκρας τῆς Εὐβοίας ἀκρωτήριον, ἐξ οὗ φαίνονται συγχρόνως οἱ κόλποι τῆς Ἀταλάντης καὶ τῆς Λαμίας. — Χωρίον Καινούριον. Ἀμπελώνες, σίτος, ἀφθονία ὑδάτων. — Δάση, ἀραβόσιτος, χειμῶ-

νικά. — Μικρός λιμήν. — Φιλοξενία πρόθυμος εκ μέρους του Ταλάρη και του υιού του.

8 Δεκεμβρίου.— Μάιος. Ήξελεθη υπό των Ήπειρωτών (πρός συνοικισμόν).—Διάβασις των Θερμοπυλών· άτραπός βορβορώδης, έλη άπέραντα. Αφίξις εις Ζητούσιον.

(Έπειτα συνέχεια)

Δ. ΒΙΚΕΛΑΣ

Ο ΝΑΥΑΓΟΣ ΤΗΣ ΚΥΝΘΙΑΣ

(Μυθιστόρημα Ίουλίου Ήρν και Άνδρέου Λωρβ) (Μετάφρ. Α. Π. Κουρτίδου.)

[Συνέχεια. Βλ. σελ. 357]

Τόσον λογικός ήτο ο συλλογισμός του Έρικ ώστε ούδεις άπεπειράθη να τον άναίρεση. Τι ήδύνατο ν' αντιτάξωσιν ο ιατρός, ο Βρέδεζορδ και ο Μαλάριος; Κατενόουν βεβαίως τας δυσχερείας τού νιού πλοῦ· αλλά τούλάχιστον αι δυσχερείαι αύται δέν ήσαν ίσως άνωπέρβλητοι, έν φ έλλοθεν ούδεμία παρείχετο έλπίς. Δι' ο δέν έδίστασαν να συνομολογήσωσιν ότι θα ήτο όπωςδήποτε ένδοξότερον να επιγειρήσωσι την άπόπειραν ή να επιστρέψωσιν άτόλμως εις Στοκόλμην.

— Τό κατ' έμέ μίαν μόνην σπουδαίαν αντίρρησην βλέπω, ειπεν ο ιατρός Σβαρμεγκρόνα, άφ' ου έμεινε λεπτά τινα βεβητισμένος εις σκέψεις, αύτη δε εινε ή δυσκολία προς προμήθειαν άνθράκων εις τας άρκτηκας εκείνας χώρας· άλλ' άνευ άνθράκων δέν εινε δυνατόν να διαβώμεν άκριθώς όταν πρόπη τον βορειοδυτικόν πόρον, έπιωφελούμενοι τον βραχύτατον καιρόν κατά τον όποιον εινε διαβατός.

— Προϊδω την δυσκολίαν ή όποια, πράγματι, εινε ή μόνη, άπήνησεν ο Έρικ, αλλά δέν νομίζω αύτην άνωπέρβλητον. Άντί να διευθυνθώμεν εις τό Γιβραλτάρ και την Μελίτην, όπου μας άναμένουσιν άναμφιβόλως νέαι σκευαίριαι του Τούδωρ Βράουν, θα διευθυνθώμεν εις Λονδίον. Έκείθεν θα τηλεγραφήσω διά του υπερωκεανείου κάλω εις κατάστημά τι του Μορρεάλ διαταγήν να επέμψη έμέπιος έν άνθρακοφόρον πλοϊον τό όποιον θα υπάγη να μας περιμείνη εις τον όρμον του Βαφίνου, και εις κατάστημα του Άγίου Φραγκίσκου διαταγήν να στείλη έν άλλο εις τον Βερίγγειον πορθμόν. Έχομεν τ' άπαιτούμενα χρήματα και πλέον έτι, διότι ή άπαραίτητος ποσότης των γαιανθράκων εινε μικρότερα της δια της Άσίας οδού, επειδή ο διάπλους εινε βραχύτερος. Δέν μας ώφελεί να φθάσωμεν εις την θάλασσαν του Βαφίνου πρό του τέλους Μαΐου, δέν εμπορούμεν δε έπ' ούδενι λόγω να έλπίσωμεν ότι θα ήμεθα εις τον Βερίγγειον πορθμόν πρό του τέλους Ιουνίου. Οι άνταποκρίται μας λοιπόν

του Μορρεάλ και του Άγίου Φραγκίσκου θα έγωσι καιρόν να εκτελέσωσι τας διαταγάς μας, εξασφαλιζόμενοι διά της καταθέσεως του άντιτίμου των άνθράκων παρά τινι τραπεζίτη του Λονδίνου. . . Έπειτα τό ζήτημα περιορίζεται εις τό να εύρωμεν διαβατόν τον βορειοδυτικόν πόρον. Τούτο δέν εξαρτάται προφανώς από ήμάς. Άλλ' άν τον εύρωμεν κλειστόν θα έγωμεν τούλάχιστον την παρήγορον συναίσθησιν ότι ούδέν παρημελήσαμεν δυνάμενον να μας οδηγήσιν εις την έπιτυχίαν.

— Όρθότατα! άπεκρίθη ο Μαλάριος. Τά επιχειρήματά σου, παιδί μου, δέν επιδέχονται αντίρρησην!

— Σιγά, σιγά, παρακαλώ, και μη παραφερώμεθα! ειπεν ο Βρέδεζορδ. Έχω κ' έγώ μίαν αντίρρησην. Πιστεύεις ότι δέν θα γνωσθή ότι ή Άλάσκα διήλθε διά των υδάτων του Ταμείσεως; Όχι, βεβαίως. Αι εφημερίδες θα αναφέρουν την άφιξίν μας εις Λονδίον. Τά τηλεγραφικά πρακτορεία θα την άναγγείλουν. Ο Τούδωρ Βράουν θα μάθη τό πράγμα και θα πεισθή ότι μεταβόλομεν όδρομολόγιον. Άλλά τότε πώς θα τον έμποδίσω να μεταβάλη και αυτός; Νομίζεις ότι θα τώ εινε δύσκολον να έμποδίσω, επί παραδείγματι, την άφιξίν των άνθρακοφόρων πλοίων, άνευ των όποίων δέν εινε δυνατόν να κατορθώθη τίποτε;

— Εινε άληθής, άπεκρίθη ο Έρικ, και τούτο άποδεικνύει ότι πρέπει κανείς περι όλων να μεριμνή. Δέν θα υπάγωμεν λοιπόν εις τό Λονδίον. Θα προσημειώσωμεν εις την Λισβώνα, ως να έπάρκειτο να εξασκολούθωμεν τον πλοῦν ήμῶν διά του Γιβραλτάρ και του Σουέζ. Έπειτα εις εξ ήμῶν θα μεταβή άγνωστος εις Μαδρίτην, και χωρίς να δώσῃ εις κανένα εξηγήσεις, θα συνεννοηθή τηλεγραφικώς με τους έν Μορρεάλ και Άγίου Φραγκίσκου πράκτορας διά την παραγγελίαν των άνθράκων. Ούδεις θα εξεύρη διά ποϊον προορίζονται οι άνθρακες ούτοι, τά δε φέροντα αυτούς πλοία θ' άνακμίνωσιν εις τά όρισθέντα μέρη τας διαταγάς πλοίαρχου τινός, όστις θα τοις άνακοινώσῃ τό συμφωνηθέν σύνθημα.

— Πολύ ώραία! κατ' αυτόν τον τρόπον καθίσταται σχεδόν άδύνατον εις τον Τούδωρ Βράουν ν' άνακαλύψῃ τά ίχνη μας!

— Τά ίχνη «μου» θέλεσε να εΐπητε, διότι δέν έλπίζω ότι θα έλθητε να βροκινδυνεύσετε μαζί μου εις τας άρκτηκας θαλάσσας! ειπεν ο Έρικ.

— Ω, ναί, θα έλθω, άπεκρίθη ο ιατρός. Δέν θέλω να λεχθῇ ότι ο άλιτήριος εκείνος Τούδωρ Βράουν μ' έφόβεσε και με ήνάγκασε να όπισθοδρομήσω!

— Ούτ' έγώ δέν τό θέλω! άνεκραξάν ταύτο χρόνος ο Βρέδεζορδ και ο Μαλάριος.

Ο νέος ύπαρχος άπεπειράθη ν' άντικρούσῃ την άπόφασιν ταύτην, και να εξηγήσῃ εις τους φίλους αυτού τους κινδύνους και την μονοτονίαν του πλοῦν ήθελον να συμμερισθώσι μετ' αυτού. Άλλ' ούδαμῶς ήδυνήθη να διασεισῃ την στερεάν άπόφασιν των. Οι κινδύνοι ούς από κοινού είχαν ύποστή, καθίστων τώρα καθήκον τμηγών την παραμονήν έν τώ πλοίω. Τό μόνον μέσον δι' ού ο πλοῦς ούτος ήδύνατο να γείνη ήττον βαρῦς ήτο να μη άποχωρισθώσι. Δέν είχαν ληφθῇ πᾶσαι αι προφυλάξεις επί της Άλάσκας όπως μη πάθωσι τι εκ του υπερβολικού ψύχους; Και εκτός τούτου οι Σουηδοί ή Νορθηγοί δέν έφοβήντο τους πάγους! . . .

Έν ένι λόγω ο Έρικ ύπέκυψεν εις την άπόφασιν των φίλων του, ούτω δε ή μεταβολή της πομικε κατ' ούδέν μετέβαλε τό προσωπικόν του πλοῦ.

Παρατρέχονεν τό πρώτον μέρος του πλοῦ. Την 2 Άπριλιου ή Άλάσκα ήτο έν Λισβώνι. Πριν δ' έτι αι πορτογαλλικαι εφημερίδες άναγγείλωσι την άφιξίν της, ο Βρέδεζορδ μετέβη εις την Μαδρίτην και ήλθεν εις συνεννόησιν δι' ενός τραπεζιστου οίκου και του γαλλικου υπερωκεανειου κάλω πρός δύο των έπισημοτέρων καταστημάτων του Μορρεάλ και του Άγίου Φραγκίσκου. Συνεζήτησε περι της άποστολής των δύο άνθρακοφόρων πλοίων εις τά ύποδειχθέντα μέρη και ώρισε τό σύνθημα, δι' ου ο Έρικ θ' άνεγνωρίζετο προς παράδοσιν των άνθράκων. Τό σύνθημα τούτο ήτο τό έμβλημα όπερ είχαν εύρεθῇ έπ' αυτού ότι έπλεεν επί του σωσιθίου της Κυνθίας: Πάρσατε δ' αυτός. Τέλος την 9 Άπριλιου, του Βρέδεζορδ επανακάμφαντος εις Λισβώνα, ή Άλάσκα ήλθεν.

Τη εικοστή πέμπτη του αυτού μηνός μετά εύτυχῆ του Άτλαντικου διάπλου ο Έρικ άφικετο εις Μορρεάλ, έπρομηθεύθη γαιανθράκας και έθετο εις τάς αι διαταγάς αυτού εξετελέσθησαν κατά γραμμάς. Τη εικοστή ενάτην άπέλειπε τά ύδατα του άγίου Λαυρεντίου όπως την επαύριον ήσθη τον πορθμόν της Καλής Νήσου, όστις χωρίζει τό Λαβράδορ από της Νέας γῆς. Τη δεκάτη Μαΐου εύρεν έν Γκοτχάβεν έν ταις γροιλανδικαίς άκταις τό άνθρακοφόρον άτμόπλοιον, όπερ ήγε προσηγήθῃ αυτών.

Ο Έρικ εγίνωσκε κάλλιστα ότι έν τη εποχή ήνιγη ήτο όλως άδύνατον να διαβῇ τον άρκτηκόν κόλπον, ως και να εισδύσῃ εις τους σκολιούς πορθμούς του βορειοδυτικου πόρου κακλισιμέως εισέτι υπό των πάγων κατά τό πλείστον του μέρους. Άλλ' ήλπιζεν εύλόγως ότι θα έλάμψεν έν τών φαλαινοθηρών, όστινες όλιεύουσι κατά τά παράλια εκείνα, άκριθώς πληροφορίας περι των άριστων χαρτών. Ηδυνήθη έπίσης ν' αγοράσῃ έπί τιμῆ άρκούντως μεγάλη, περι τους δύο

δεκα κύνας, όστινες μετά του Κλάας έμελλον έν ανάγκη να ζευχθώσιν εις τά έλκηθρα.

Ός πάντες οι δανικοί σταθμοί της γροιλανδικῆς άκτής, τό Γκοτχάβεν εινε πτωχόν χωρίον χρησιμεῖον ως άποθήκη εις τους έμπορους του έλαίου ή των μηλωτών της χώρας. Την εποχήν ταύτην τό ψύχος αυτόθι δέν εινε δριμύτερον ή έν Στοκόλμη και Νορβή. Άλλ' ο Έρικ και οι φίλοι του παρατήρησαν μετ' εκπλήξεως πόσον δύο χώραι, εις την αύτην από του πόλου άπόστασιν κείμεναι, δύνανται να ώσι καθ' έλοκληρίαν διάφοροι. Τό Γκοτχάβεν εύρίσκειται άκριθώς επί του αυτού πλάτους έφ' ου και τό Βέργκεν. Άλλ' έν φ ή μεσημβρινή Νορθηγία τον άπρίλιον εινε πλήρης δασών και όπωροφόρων δένδρων και άμπέλων έτι καλλιεργουμένων επί στραμάτων λιπάσματος, ή Γροιλανδία, την Μάϊον, εινε εισέτι κεκαλυμμένη υπό πάγων και χιονών, την δε μονοτονίαν αυτῆς ούδέν ποικίλλει δένδρον. Τό σχήμα των νορθηγιικών παραλίων βαθείας εις όρους εισχωρούντων και υπό σειρας νήσων περιβαλλομένων συντελεί σχεδόν όσον και ή χλιαρότης του έγκοιλπια εις άνύψωσιν της γενικῆς θερμοκρασίας της χώρας. Έν Γροιλανδία τούναντίον αι χθαμαλαί και κανονικαι άκται δέχονται ζέσεως τους πολικούς άνέμους· δι' ο περιβάλλονται μέχρι του μέσου της νήσου υπό ζώνης πάγων πολλών ποδών πάχους.

Δέκα πέντε ήμέρας διήλθον έν τώ όρμω εκείνω, έτα δε ή Άλάσκα διέβη τον πορθμόν του Δάβις άναπλεύσασα την γροιλανδικήν άκτην.

Τη εικοστή όγδόη Μαΐου συνήνησε τό πρώτον πλείοντας πάγους εις 70° 15' βορειου πλάτους έν θερμοκρασία δύο βαθμών υπό τό μηδενικόν. Οι πρώτοι ούτοι πάγοι ήσαν καθ' έλοκληρίαν διατεθρυμμένοι ή έφέροντο υπό του ρεύματος μεμονωμένοι. Άλλά μετ' όλίγον κατίστησαν πυκνότεροι και έδέησε συχνάκις, όπως προχωρήσασιν, να άνοιγώσι δίοδον διά του έμβόλου. Ο πλοῦς δέν συνεπήγχετο εισέτι ούτε κινδύνους σοβαρούς ούτε δυσχερείας πραγματικῆς. Έκ πλείστον σημείων ένταύτοις καταφαινετο ότι ή Άλάσκα εύρίσκετο εις κόσμον όλως νέον. Πάντα τά άπομεμακρυσμένα πως άντικείμενα φαίνοντο άνευ χρώματος και ως είπαιν άνευ σώματος. Ο όφθαλμός ήγνώσει ποῦ να επαναπαυθῇ του άκινήτου όρίζοντος, ου ή θέα μετεβάλλετο εκάστην στιγμήν ένεκα της διαλυτικῆς επιδράσεως των κυμάτων ή του ήλιου επί των πλείοντων όγκων. Άλλά πρό πάντων την νύκτα και υπό τας άκτινας της έν τη αφωλεξ του κόρακος της Άλάσκας άνημμένης ήλεκτρικῆς έστίας, ή θάλασσα του Βαφίνου, εις ήν είχαν εισέλθῃ, έλάμβανε φανταστικῆν όψιν.

«Τις δύναται, ειπεν αυτόπτης μάρτυς, να περιγράψῃ άκριθώς τας μελαγχολικῆς εκείνας ει-

κόνας, τήν Θραύσιν του κύματος επί των πλανωμένων κρυστάλλων, τον παράδοξον κρότον ην αποτελεί η χιών κρημιζομένη και καταβυθιζομένη εις τὸ ὕδωρ; Τίς δύναται νὰ φαντασθῇ τοὺς ἐξαισιόους καταρράκτας, οἵτινες τρέχουσι πανταχόθεν, τὸν ἀφρώδη παφλασμὸν ἢ παράγει ἢ πτώσεις των, τήν κομικὴν φρίκην τῶν θαλασσιῶν πτηνῶν ὑπνωττότων ἐπὶ σχεδίας ἐκ πάγου, ἕτινα στερούμενα αἵφνης τοῦ ἐρείσματος αὐτῶν ἀνίστανται περιστρεφόμενα ὅπως καθήσασιν ἐπὶ ἄλλης σχεδίας; Τὴν πρῶταν δὲ ὅποια παράδοξος φαντασμαγορία δεῖ ὁ ἥλιος διαπερᾶ αἵφνης τὴν ἠμίχλην ἀναπετανύων κατ' ἀρχὰς μικρὰν ταϊνίαν κυανοῦ οὐρανοῦ εὐρυνόμενῃν βαθμῆδόν, καὶ φαίνεται καταδιώκων μέχρι τοῦ πέρατος τοῦ ὁρίζοντος τὰ ἀτμώδη νέφη ἕτινα φεύγουσι προτροπᾶδην;»

Τὰ θεάματα ταῦτα καὶ πάντα τὰ ἄλλα ὅσα παρουσιάζουσι αἱ παγωμένοι θάλασσαί, ὁ Ἔρικ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ ἐθεώρησαν ἐν ἀνέσει ἀπολιπόντες τὴν γραλανδικὴν ἀκτὴν ἣν εἶχον ἀναπλευσῆ μέχρι τῆς παραλλήλου τοῦ Οὐπερναβέκ, ὅπως διευθυνῶσι βραδύτερον πρὸς δυσμὰς καὶ διαπλευσῶσι τὴν θάλασσαν τοῦ Βαφίνου κατ' ὄλον αὐτῆς τὸ εὖρος. Ἐντεύθεν αἱ δυσχερεῖαι ἠύξησαν διότι ἡ θάλασσα αὕτη εἶνε ἡ ὁδὸς τῶν πολικῶν πάγων, παρασυρομένων ὑπὸ τῶν ἐκβαλλόντων εἰς αὐτὴν ἀναριθμητῶν ρευμάτων. Ἡ Ἀλάσκα ἀκαταπαύστως σχεδὸν εἶδει νὰ ἀνοίγῃ διόδον διὰ τῶν πάγων. Ἐνίστατο ἴστατο ἐνώπιον ἀνυπερβλήτων φραγμῶν, οὓς ἔπρεπε νὰ κάμψῃ, ἀδυνατοῦσα νὰ τοὺς θραύσῃ, ἄλλοτε δὲ χιονοστρόβιλος ἐπέσκηπτεν ἐπ' αὐτῆς καλύπτων τὸ κατὰστρωμα, τοὺς ἴστους καὶ πάντα τὰ ἐξαρτήματα διὰ πυκνοῦ ἐπιστρώματος. Πολιορκουμένη ὑπὸ σωρείας πάγων, οὓς ὁ ἄνεμος ὤθει αἵφνης ἐπὶ τὸ πλοῖον, ἐκινδύνευε νὰ ἐνταφιασθῇ ὑπὸ τῶν ὄγκων αὐτῶν, ἢ εἰσέβαλλεν εἰς οὐρανὸν εἶδος λίμνης περιβαλλομένης ὑπὸ ἐκτάσεως πάγων καὶ ἀποληγοῦσης εἰς ἀδιέξοδον. Ἐξερχόμενη ὅπως ἐπανεύρη τὴν θάλασσαν, σύντονον εἶδει νὰ καταβλήῃ προσοχὴν ὅπως μὴ πληγῇ πλαγίως ὑπὸ φοβερῶν ἰσμπερῶν κατερχομένων βορειόθεν μετὰ καταπληκτικῆς ταχύτητος, καὶ ὡν ὁ πελώριος ὄγκος θὰ κατασυνέτριβε τὴν Ἀλάσκαν ὡς λεπτοκάρυον. Ἀλλὰ δεινότερος ἐστὶ κίνδυνος ἦτο ὁ ἐκ τῶν ὑποβρυχίων πάγων, οὓς ἡ τρῶπις ἀπώθει καὶ ἀπρωρεῖ—ἀληθῆ ὑδροστατικὰ παράδοξα τὰ ὅποια ἀπλῆν ἐπαφὴν ἀνέμενον ὅπως ἀνεγερθῶσι μετὰ βιαστικῆς πολλῆς τρομερᾶς συντρίβοντα τὸ προστυγχάνον. Ἡ Ἀλάσκα ἐκ τούτου ἀπώλεσε τὰς δύο ἀκάτους αὐτῆς, ἐνίστατο δ' ἠναγκάζετο ν' ἀνελεύσῃ ἐπὶ τοῦ πλοίου τὴν ἕλικα ὅπως ἐπιδιορθώσῃ τὰς πτέρυγας τῆς. Ἀνάγκη νὰ ὑποστῇ τις τοὺς ἀπαύστους κινδύνους οἵτινες συμπερομαρτοῦσιν εἰς πλοῖον ἐν ταῖς ἀρκτικαῖς θα-

λάσσαις ὅπως σχηματίζῃ ἰδέαν αὐτῶν ἔστω καὶ κατὰ προσέγγισιν. Μετὰ τοιαύτην μετὰ ἢ δύο ἐβδομάδων διαρκῆ ἀγωνίαν καὶ τὸ μάλλον ληρμῆτον πλήρωμα καταβλάττεται καὶ ἔχει ἀνάγκη ἀναπαύσεως. Τὸ παρήγορον ἦτο τοῦλάχιστον ὅτι διὰ τὰ δεινὰ ταῦτα καὶ τοὺς κινδύνους ἀπεζημιῶν τοὺς ἐν τῇ Ἀλάσκα ἡ ταχύτης μετ' ἧς διήνουν τὰς μοίρας τοῦ μήκου. Ἡμέρας τινὰς εἶχον πλείω δέκα ἢ καὶ δώδεκα. Ἄλλοτε ὅμως πάλιν διήνουν μίαν μόνον καὶ ἐτι ὀλιγώτερον. Τίλος ἡ Ἀλάσκα, τῇ 11 Ἰουνίου ἐπανεῖδε τὴν στερεὴν καὶ ἠγκυροβόλησεν εἰς τὸ στόμιον τοῦ Λαγκαστρίου πορθμοῦ. Ὁ Ἔρικ εἶχε νομίσει ὅτι θὰ ἦτο ἠναγκασιένος νὰ περιμεῖνῃ ἡμέρας τινὰς ὅπως διαβῇ τὸ ἐπιμηκεῖς ἐκείνου στενόν. Ἀλλὰ πρὸς ἐκπλήξιν αὐτοῦ καὶ χαρὰν εὖρον αὐτὸ ἐλευθέρων—τοῦλάχιστον κατὰ τὸ στόμιον. Εἰσῆλθε λοιπὸν ἐν τὸλμῳ. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς ἐπαύριον ἐπολιτοκρήθη ὑπὸ πάγων καὶ ἀπεκλείσθη ἐπὶ τρεῖς ὅλας ἡμέρας. Ἐν τούτοις δὲν ἐβράδυνε ν' ἀπαλλαγῇ αὐτῶν ὑπὸ τῶν ὁρητικῶν ρευμάτων, ἕτινα ἀπέσει τὴν ἀρκτικὴν αὐτὴν διώρυγα, καθὰ εἶχον προείρη αὐτῷ οἱ φαλαινοθῆραι τοῦ Γουτχάδιν καὶ ἐξηκολούθησε τὴν πορείαν αὐτοῦ. Τῇ 17 ἀφίκετο εἰς τὸν ἰσθμὸν τοῦ Βαρρῖου καὶ ἔπλεεν ὀλοταχῶς. Ἀλλὰ τῇ 19 τὴν στιγμὴν κατ' ἠνέμελλε νὰ ἐξέλθῃ εἰς Μεθίλ-Βουνδ, ἐπὶ τῆς παραλλήλου τοῦ ἀκρωτηρίου Οὐάλη ἀπεφράθη καὶ πάλιν ὑπὸ τῶν πάγων. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ἀνέμεινε ἐν ὑπομονῇ τῆς παγολοσίαν αἱ ἡμέραι ὅμως παρήγγοντο καὶ αἱ πάγοι δὲν ἐτήκοντο. Ἀλλ' οἱ περιγηταὶ ἡμῶν δὲν ἐστεροῦντο διασκεδάσεων. Παρὰ τὴν ἀκτὴν εὐρισκόμενα καὶ εὐμορφούντες πάντων ὅσα ἠδύνατο νὰ κατασπῶσιν ἤττον ἀνικαρὸν τὸν χρόνον αὐτῶν ἐπιχειροῦσαν ἐκδρομὰς δι' ἐλκῆθρων, ἐθήρυσαν σῶμα. Προσῆγγιζε τὸ θερινὸν ἡλιοστάσιον ἀπὸ δὲ τῆς δεκάτης πέμπτης ἡ Ἀλάσκα ἀπῆλθε τοῦ καταπληκτικοῦ καὶ νέου—καὶ εἰς Νορθηοῦς ἐπὶ καὶ Νοτίους Σουηδοῦς—θεάματος, τοῦ μεσονυκτίου ἐκείνου ἡλίου, ὅστις ἀνέτελλεν εἰς τὸν ἠφίζοντα χωρὶς νὰ δύσῃ, εἶτα δ' ἀνήρχετο πρὸς τὸν οὐρανόν! Ἀνερχόμενοι ὅρος τὸ ἀνώγειον, ὑψοῦμενον ἐπὶ τῶν ἐρήμων ἐκείνων παραλλίων, ἠδύνατο νὰ βλέπωσι τὸ ἄστρον τῆς ἡμέρας διαγράφειν ἐν εἰκοσιτέσσαρσιν ὥραις πλήρη κύκλον. Τὴν νύκτα ἐν ᾧ περιελάουστο ὑπὸ τοῦ φωτὸς αὐτοῦ, μακρὰν πᾶσαι αἱ νότιαι χῶραι ἦσαν βεβουδισμένοι εἰς τὴν σκοτίαν. Τὸ φῶς τοῦτο, ἀληθῶς, εἶνε ὄχιον καὶ ἄστονον τὰ σχήματα τῶν πραγμάτων δὲν εἶναι πλέον ἐκτυπαῖ ἢ καὶ τῶν ἀντικειμένων καθίσταται βαθμῆδόν πυκνοτέρα καὶ ἡ φύσις πᾶσι λαμβάνει ὅψιν ὀπτασίας. Αἰσθητότερον εἶπε

ἰνοῦσιν οἱ ἐκεῖ πλέοντες πόσον μακρὰν εὐρισκονται τοῦ ἄλλου κόσμου καὶ πόσον ἐγγὺς τοῦ πόλου!... Καὶ ἐν τούτοις τὸ ψῦχος δὲν ἦτο ἁπλῆ. Ἡ θερμότης δὲν κατῆρχετο σχεδὸν ὑπὸ τοὺς 4 ἢ 5 βαθμοὺς ἐκατονταβάρημου. Ἐνίστατο ὁ ἀήρ ἦτο πόσον γλυκύς ὥστε δυσχερῶς ἐπιπείθετο τις ὅτι εὐρίσκετο ἐν τῇ καρδίᾳ τῆς ἀρκτικῆς ζώνης.

Ἄλλ' αἱ ἐντυπώσεις ἐκαίνοι δὲν ἤρχον νὰ πληρώσωσι τὴν ψυχὴν τοῦ Ἔρικ, οὐδὲ ν' ἀποτρέψωσι τὸ πνεῦμα αὐτοῦ τῆς μερίμνης περὶ τοῦ σπουδαιωτάτου σκοποῦ του. Δὲν εἶχεν ἄλλῃ ἕως ἐκεῖ ὅπως βοτανολογήσῃ, ὡς ὁ Μαλάριος, ὅστις ἐπίστρεψε καθ' ἐκάστην καταγοητευμένος ἐκ τῶν ἐκδρομῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ἀγνώστων φωτῶν δι' ὧν ἠύξανε τὴν συλλογὴν αὐτοῦ, οὔτε ὅπως ἀπολαύσῃ μετὰ τοῦ ἱατροῦ καὶ τοῦ Βρέδεζορδ τῶν πρωτοφανῶν θεαμάτων, ἕτινα παρεῖχεν ἡ περὶ τὸν πόλον φύσις. Εἰς αὐτὸν ἐπεσάλλετο ν' ἀνεύρη τὸν Νόρδενσκιολδ καὶ τὸν Πατρικιον Ὀδόνογαν, νὰ ἐπιπλήρωσῃ ἱερὸν καθήκον, ἀνακαλύπτων ἅμα τὸ ἀπόκρυφον τῆς γεννήσεως αὐτοῦ. Καὶ διὰ τοῦτο πικρῶς σθένει προσεπάθει νὰ διαρρήξῃ τὸν κύκλον τῶν πάγων ἐν ᾧ ἦτο ἐγκλεισμένος. Ἐκδρομαὶ δι' ἐλκῆθρων, πειλοπορικαὶ διὰ χιονοπεδίων μέχρι τοῦ πέρατος τοῦ ὁρίζοντος, κατοπτεῦσαι διὰ τῆς ἀτμικῆς—ἐπὶ δέκα ἡμέρας εἰς οὐδὲν ἀπέληξαν. Πρὸς δυσμὰς, ὡς καὶ πρὸς βορρᾶν καὶ ἀνατολὰς οὐδεμίαν ὑπῆρχε διέξοδος.

Ἦτο εἰκοστὴ ἕκτη Ἰουνίου καὶ ἦσαν πόσον μακρὰν ἐτι τῆς Σιβερικῆς θαλάσσης! Ἐπρεπε νὰ ἀπέλιπὸν αὐτὸν. Δι' ἐπανειλημμένων βολισμάτων ἐβεβαιώθη ὅτι ὑπὸ τοὺς πάγους ὑπῆρχε ρεῦμα διευθυνόμενον πρὸς τὸν πορθμὸν τοῦ Φραγκλίνου, δὴλα δὲ πρὸς νότον διανοήθη ὅτι ἀποπειρά τις θὰ ἤρκει ἴσως ὅπως ἐπενέγκῃ τὴν παγολοσίαν καὶ ἀπεφάσισε νὰ ἐπιχειρήσῃ αὐτήν.

Ἐπὶ μήκουσιν ἑπτὰ ναυτικῶν μιλίων ἔσκαψεν ἐν τῷ συμπαγεῖ πάγῳ σειρὰν ὑπονομευτικῶν θαλάμων, διακόσια ἢ τριακόσια μέτρα ἀφισταμένων ἀλλήλων, ὡν ἕκαστον ἐπλήρωσε δι' ἐνὸς χιλιόμετρον δυναμίτιδος. Οἱ θάλαμοι οὗτοι συνεδέθησαν διὰ χαλκίνοιο σύρματος φέροντος ἀπομονωτικὸν περιβλήμα ἐκ γουτα-πέριχης. Τῇ 30 δὲ Ἰουνίου, περὶ τὴν ὀγδόην τῆς πρωίας, ὁ Ἔρικ ἀπ' αὐτοῦ τοῦ καταστρώματος τῆς Ἀλάσκας ἀνῆψε τὴν δυναμίτιδα πύσσας τὸ ἐλατήριον ἠλεκτρικῆς συσκευῆς.

Φρικώδης ἐκρηκτικὴ ἐπηκολούθησε τότε. Ἐκατὸν ἠφαίστεια συντετραμμένον πάγου ἀνετινάχθησαν ὑψηλὰ. Ἡ ἔκτασις τοῦ πάγου ἐκλονίσθη ὡς ὑπὸ σεισμοῦ ὑποβρυχίου. Ἀγέλαι θαλασσιῶν πτηνῶν περιέπταντο κατεπτοημένοι, ἐκβάλλουσαι βραχνὰς κραυγὰς. Ἐπελθοῦσης ἡσυχίας μακρὸς

μέλας ὄγκος διατεμνόμενος κατὰ πάσας τὰς διευθύνσεις ὑπὸ πελώριων πλαγιῶν βωγμῶν διέσχισεν, ἐφ' ὅσον ἐξικναίτο τὸ βλέμμα, τὸ πῆλον τῶν πάγων. Ἡ συμπαγὴς ἐκείνη ἔκτασις διασχισθεῖσα ὑπὸ τῆς ἐκρήξεως συνετρίβη. Ἐπῆλθε στιγμὴ τις προσδοκίας καὶ ὡς εἰπεῖν διαταγμοῦ. Ἐἶτα ἐπῆλθεν ἡ παγολοσία ὡσεὶ τὸ σύνθημα ἐκείνου μόνον ἀνέμενε. Ὁ πάγος τρίζων πανταχόθεν, κατακερματιζόμενος, διερράγη, ὑπεχώρησεν εἰς τὸ ρεῦμα ὅπερ περιεβίβρωσκε τὴν βάσιν του, καὶ μετ' ὀλίγον παρεσύρθη ὑπὸ τοῦ βῆθου αὐτοῦ. Τῷδε κάκεισε ἠπειρὸς τις ἡ χειρὸν ἕως ἐκ πάγου ἐξετείνετο εἰσέτι ὡσεὶ διαμαρτυρομένη κατὰ τῆς βίας ἐκείνης. Ἄλλ' ἀπὸ τῆς ἐπαύριον ἡ διόδος ἦτο εὐλεύθερα. Ὁ Ἔρικ καὶ ἡ δυναμίτις εἶχον κατορθώσῃ ὅτι ὁ ὄγκος τῆς Ἀρκτου ἡλίου θὰ ἐπετέλει μετὰ μῆνα ἴσως.

Τῇ δευτέρῃ Ἰουλίου ἡ ἀποστολὴ ἀφίκετο εἰς τὸν ἀρκτικὸν πορθμὸν, τῇ τετάρτῃ δὲ εἰσῆλθεν εἰς τὸν κυρίως Παγωμένον ὠκεανόν. Ἐκτοτε ἡ ὁδὸς ἔμεινε ἀναπεπταμένη εἰς τὴν Ἀλάσκαν, οὔτε τοὺς πάγους, οὔτε τὴν ἠμίχλην οὔτε τὰς χιόνας φοβουμένην. Τῇ δωδεκάτῃ ἔκαμψε τὸ Παγωμένον ἀκρωτήριο, τῇ δεκάτῃ τρίτῃ τὸ Λισθούριον κρημνῆριον, τῇ δεκάτῃ τετάρτῃ περὶ τὴν δεκάτην τῆς πρωίας εἰσῆλθεν εἰς τὸν κύκλον τοῦ Κοτσεβοῦ, πρὸς βορρᾶν τοῦ Βεριγγείου πορθμοῦ καὶ εὖρε, κατὰ τὰ συμπεφωνημένα, τὸ ἐξ Ἀγίου Φραγκίσκου σταλὲν ἀνθρακοφόρον πλοῖον. Οὕτως ἐξετελέσθη εἰς δύο μῆνας καὶ δεκαεὶ ἡμέρας τὸ ἐν τῷ Γασκωνικῷ κόλπῳ ἀποφασισθὲν πρόγραμμα.

Πρὶν σταματήσει ἐτι ἡ Ἀλάσκα, ὁ Ἔρικ πηδήσας εἰς τὴν φαλαινίδα προσπέλασεν ἐστειρωμένους τὸ ἀνθρακοφόρον ἀτμώπλοιοι.

- Πάντοτε ὁ αὐτός, εἶπεν ὁ κυβερνήτης.
- Λισθῶν, ἀπήντησεν ὁ ἀμερικανός.
- Αὐταὶ αἱ λέξεις ἦσαν τὸ ἄριστον σύνθημα.
- Μὲ περιμένετε πρὸ πολλοῦ ἐδῶ; ἠρώτησεν ὁ Ἔρικ.

— Πέντε ἐβδομάδας ἄνευχρησάμεν ἀπὸ τὸν Ἄγιον Φραγκίσκον ἕνα μῆνα μετὰ τὴν ἀφίξιν τοῦ τηλεγραφήματός σας!

— Καὶ ἕως τότε δὲν εἴχετε ἐκεῖ εἰδήσεις περὶ τοῦ Νόρδενσκιολδ;

— Εἰς τὸν Ἄγιον Φραγκίσκον δὲν εἶχον ἀσφαλεῖς εἰδήσεις· ἀλλ' ἀφ' ὅτου εἶμαι ἐδῶ ἠμίλησα μετὰ πολλοῦ φαλαινοθήρας, οἵτινες ἤκουσαν παρὰ τῶν ἰθαγενῶν τοῦ Σέρβε—Κάμεν ὅτι εὐρωπαϊκὸν πλοῖον ἀπεκλείσθη ὑπὸ τῶν πάγων πρὸς δυσμὰς τοῦ ἀκρωτηρίου τούτου πρὸ ἐννέα ἢ δέκα μηνῶν, νομίζω δὲ ὅτι εἶνε ἡ Βέγα.

— Ἀληθῶς; ἀνέκραξεν ὁ Ἔρικ μετ' εὐνοήτου χαρᾶς. Καὶ ὑποθέτετε ὅτι μένει ἀκόμη ἐκεῖ καὶ δὲν διέβη τὸν πορθμὸν;

φιδάλλη, ἀπεκρίθη ψυχρῶς ὁ Ἔρικ, οὐχὶ ἄνευ ἐνδομύχου τινὸς φρικιάσεως.

— Ἐτηλεγράφησε λοιπὸν εἰς τὸ θαλαμηγόν του τὸ ὁποῖον εὐρίσκειτο εἰς Βαλπαράϊζον νὰ τὸν περιμεῖνῃ εἰς τὴν Βικτωρίαν, εἰς τὰς ἀκτὰς τῆς Βαγκουβέρης, ἐξηκολούθησεν ὁ ἰατρός. Εἶτα δὲ μετέβη καὶ αὐτὸς διὰ τῆς ἀπὸ Λίβερπούλης εἰς Νέαν Ὑόρκην ἀτμοπλοικῆς γραμμῆς καὶ τοῦ σιδηροδρόμου τοῦ Ὀκλεανῶ. Οὕτω ἐξηγεῖται πῶς ἐφθάσε πρὸ ὑμῶν ἐδῶ.

— Σὰς εἶπε τί ἤθελε νὰ κάμῃ; ἠρώτησεν ὁ Βρέδεζορντ.

— Ἦλθε νὰ μᾶς βοηθήσῃ ἂν εἶχομεν ἀνάγκην βοηθείας, καὶ ἐπειτα νὰ ζητήσῃ πληροφορίας περὶ ἀτόμου τινὸς ἀρετὰ παραδόξου, τὸ ὁποῖον εἶχα ἐν παρόδῳ ἀναφέρει εἰς τὴν ἀλληλογραφίαν μου, καὶ διὰ τὸ ὁποῖον φαίνεται ὅτι αἰσθάνεται πολὺ ἐνδιαφέρον ὁ Τούδωρ Βράουν.

Ὁ Ἔρικ καὶ οἱ φίλοι αὐτοῦ ἀντήλλαξαν βλέμμα συνεννοήσεως.

— Περὶ τοῦ Πατρικίου Ὀδόνογαν; Οὕτω, νομίζω, δὲν ὀνομάζεται ὁ ἄνθρωπος οὗτος; ἠρώτησεν ὁ Ἔρικ.

— Ἀκριβῶς. Τοῦτο τοῦλάχιστον τὸ ὄνομα ἔχει ἐστιγμένον ἐπάνω εἰς τὸ ἔθριμα του, ἂν καὶ δισχυρίζεται ὅτι εἶνε τὸ ὄνομα φίλου του, καὶ ὅτι αὐτὸς ὀνομάζεται Ἰζὼν Βόουλες...

— Δύναμαι νὰ ἐρωτήσω ἂν ὁ ἄνθρωπος οὗτος εἶνε ἐδῶ;

— Ἀνέχωρσε πρὸ ἑξ μηνῶν ἤδη. Εἶχομεν νομίσει κατ' ἀρχὰς ὅτι ἠδύνατο νὰ μᾶς φανῇ χρησίμος εἰς τὰς μετὰ τῶν ἰθαγενῶν σχέσεις μᾶς ὡς γνωρίζων τὴν σαμογετικὴν γλῶσσαν· ἀλλ' ἐπέισθημεν ταχέως ὅτι ἡ γνώσις αὐτῆ ἦτο ἐπιπολαία. Ἐπειτα δὲ ἡ τύχη ἔφερεν ὅπως ἀπὸ τὴν Καβαρόθαν ἕως ἐδῶ μὴ συγκοινωνήσωμεν διόλου μὲ τοὺς κατοίκους τῶν ἀκτῶν, τὰς ὁποίας παρεπλήρομεν, ὥστε δὲν εἶχομεν ἀνάγκην διερμηνείας· ἐκτὸς τούτου αὐτὸς ὁ Ἰζὼν Βόουλες ἢ Πατρικίος Ὀδόνογαν ἦτο ὀκνηρὸς, μέθυσος, ἀπειθής. Ἡ διαμονὴ του εἰς τὸ πλοῖον θὰ διέφθειρε τὸ πλήρωμα. Μετ' ἀληθείας λοιπὸν εὐχαριστήσεως ἐδέχθημεν τὴν αἴτησιν αὐτοῦ ὅπως τὸν ἀποβιβάσωμεν μὲ τροφὰς τινὰς ἐπὶ τῆς μεγάλης νήσου Λιακόβης τὴν στιγμὴν καθ' ἣν ἦν παρεπλήρομεν τὰς μεσημβρινὰς αὐτῆς ἀκτὰς.

— Πῶς; ἐκεῖ ἀπεβιβάσθη! ἀνέκραξεν ὁ Ἔρικ. Ἀλλ' ἡ νῆσος ἐκεῖνη δὲν εἶνε ἀκατοίκητος;

— Ἀπυλύτως ἀκατοίκητος. Καθὼς φαίνεται τὴν ἀπόφασιν ταύτην ἔλαβε, διότι ἡ νῆσος εἶνε κατὰ γράμμα κεκαλυμμένη ὑπὸ ὀστῶν μαμμούθων, τουτέστι ὀρυκτοῦ ἐλεφαντοστοῦ. Ἐσκέφθη ν' ἀποκατασταθῇ εἰς αὐτήν, νὰ συλλέξῃ κατὰ τοὺς θερινοὺς μῆνας ὅσον περισσώτερον ποσὸν ἐλεφαντοστοῦ δυνήθη νὰ εὕρῃ, ἐπειτα δὲ, ἅμα ὁ χειμὼν παγώσῃ τὸν πορθμὸν, ὅστις ἀπο-

χωρίζει τὴν νῆσον Λιακόβην ἀπὸ τὴν ἡπειρον, νὰ μετακομίσῃ δι' ἐλκλήθρου ὄλον τὸν πλοῦτον ἐκείνον εἰς τὴν σιθηρικὴν ἀκτὴν, ὅπως τὸν πωλήσῃ εἰς τοὺς ῥώσσους ἐμπόρους, ὅστινες κατ' ἔτα μεταβαίνουνσιν ἐκεῖ πρὸς ἀγορὰν ἐντοπίων προϊόντων.

— Ὅλας αὐτὰς τὰς πληροφορίας τὰς ἀνεκὼνώσατε εἰς τὸν Τούδωρ Βράουν; ἠρώτησεν ὁ Ἔρικ.

— Βεβαίως! Ἦρχετο ἀπὸ τόσον μακρὰν διὰ νὰ τὰς μάθῃ! ἀπήντησεν ὁ νεαρὸς ἰατρός, οὐδαμῶς ὑποπτεύων ὁποῖαν ὑψίστην καὶ ἀτομικὴν σημασίαν εἶχον διὰ τὸν πλοίαρχον τῆς Ἀλάσκας οἱ λόγοι οὗς ἀπηύθυνεν αὐτῷ.

(Ἐπεται συνέχεια)

Ἡ ἸΔΙΩΤΙΚΗ ΑΓΑΘΟΕΡΓΙΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ

Αἱ κυρίαί τοῦ Γολγοθά.

[Συνέχεια καὶ τέλος· ἴδε σελ. 362.]

Καὶ ὑπάρχει ἄρα γε τόπος προσευχῆς καταλλήλοτος τοῦ νοσηλευτηρίου ἐκείνου, ὅπου οὐδὲν ἤδη προσδοκᾶται παρὰ τῆς ἀνθρωπίνης ἐπιστήμης, ὅπου ἐκάστη στιγμὴ νέαν συνεπάγεται βάσανον, ὅπου ἡ ἀγρυπνία εἶναι ἀγωνίας μεστὴ καὶ ὁ ὕπνος καθίσταται ἐφιάλτης, ἡ δὲ ψυχὴ μόνον καταφυγίον ἔχει τὸν πέραν τοῦ τάφου προορισμὸν αὐτῆς; Γυνὴ τις πάσχουσα ἐξ ἀγκυλώσεως τῶν γονάτων καὶ ἔχουσα ἐπὶ τῶν κνημῶν ἐρπητα ὀξύν, μοι ἔλεγεν: «Ἄχ, πῶς ἤθελα νὰ ἐπιπετατούσα!» Τὴν ἠρώτησα μειδιῶν· «Διὰ τί; διὰ νὰ περιπατήσῃς εἰς τὸν ἥλιον;» Μοι ἀπεκρίθη· «Ὅχι κύριε, ἀλλὰ διὰ νὰ ὑπάγω εἰς τὴν ἐκκλησίαν.» Τῶνόντι, δὲν δύναται νὰ μεταβῶσιν εἰς τὴν ἐκκλησίαν, ἀλλ' ἡ ἐκκλησία ἐρχεται πρὸς αὐτάς. Τὴν 7ην ἐκάστης πρωίας τὰ σανιδώμματα τοῦ ὑπνωτηρίου περιστρεφόμενα ἐπὶ χαλκίνων τροχαλιῶν, ἀποκαλύπτουσι παρεκλήθριον, ἐκ τοῦ ὁποῦ ἐξέρχεται ἀήρ εὐπνοῦς καὶ δροσερός. Γονυπετοῦσι δὲ αἱ ἐνοικοὶ κυρίαί καὶ ὀπισθεν αὐτῶν αἱ ὑπνέτριαι. Ὁ ἱερεὺς ἵσταται πρὸ τοῦ θυσιαστηρίου, ὁ κῆδων ἄχει καὶ τελεῖται ἡ προηγιασμένη λειτουργία. Αἱ ἄρρωστοὶ στρεφόμενα ἐν ταῖς κλιναῖς αὐτῶν, τείνουσι τὰς ἀσάρκους χεῖρας των πρὸς ἐκείνον, ὃν οἱ ἄνθρωποι ἐπικαλοῦνται καὶ κλίνουσι τὴν κεφαλὴν κατὰ τὴν ὕψωσιν τῶν ἀγίων. Ἀνατείνονται δὲ αἱ καρδίαι, ὅταν ὁ ἱερεὺς περατῶν τὴν ἀπαγγέλιαν τῆς κυριακῆς προσευχῆς, λέγει: Ρῦσαι ἡμᾶς ἀπὸ τοῦ πονηροῦ! Μετὰ πόσης εὐλαθείας ἐπιλέγουσιν· Ἀμήν! Καθότι διὰ τὰς δυστυχεῖς ἐκείνας τὸ πονηρὸν εἶναι ψηλαφητὸν καὶ συγκατῶδες, τοσοῦτον δὲ φρικαλέον καὶ ἀνηλεές, ὥστε

δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ἔργον τοῦ κατηραμένου. Καὶ τῶνόντι, εἶναι ἔργον τοῦ διαβόλου, ὡς μαρτυροῦσιν οἱ τῆς Ἀνατολῆς ἱστοριογράφοι. Πρέπει νὰ τοὺς ἀκούσωμεν καὶ νὰ μάθωμεν παρ' αὐτῶν καὶ ἐγεννήθη τὸ κακὸν τοῦτο κατὰ τοὺς πρώτους χρόνους τῶν μυθικῶν παραδόσεων καὶ διακτὴ ὁ ἄνθρωπος δὲν ἐλυτρώθη εἰσέτι ἀπ' αὐτοῦ.

Ζοχὰκ ὁ ἦος βασιλεὺς τῆς περσικῆς δυναστείας τῶν Πισδαδῶν καὶ ἀπόγονος τοῦ γίγαντος Καίουμαράθ, ὅστις ἦτο δένδρον πρὶν ἢ γίνῃ ἄνθρωπος καὶ ὑποδουλώσῃ τὴν γῆν, ἦτο κακὸς βασιλεὺς, ἀρεσκόμενος εἰς τὰς ὠμότητας, ἵνα δὲ μὴ ὑστερήσῃ ποτὲ κακοποιῶν ἐφευρέσεων, ἐβοηθεῖτο ὑπὸ Ἑβλὶς τοῦ λιθοβλήτου, ὅστις εἶναι ὁ Σατανᾶς. Ὅτε μετὰ πειρῆσειν πολλῶν ἐτῶν ὁ Ζοχὰκ ἀπέπεμψε τὸν Ἑβλὶς, οὗτος εἰς ἀμοιβὴν τῶν ὑπηρεσιῶν του ἐζήτησε νὰ φιλήσῃ τοὺς ὤμους τοῦ βασιλέως. Ὁ Ζοχὰκ συγκάτενευσεν, εἰς ἣν δὲ θέσιν ἐτέθησαν τὰ κατηραμένα χεῖλη, ἀνεφάνησαν δὴ αἰκλή πληρῆ σαρκοβόρων ὄψεων. Συνῆλθον δὲ οἱ σοφοὶ τῆς ἐποχῆς ἐκείνης καὶ ἀπερήναντο ὅτι εἰς μόνον τρόπον ὑπῆρχε νὰ θεραπευθῇ ὁ βασιλεὺς Ζοχὰκ, νὰ τίθηται καθ' ἐκάστην ἐπὶ τῶν διαβολικῶν πληγῶν ὁ μυελὸς ἀνδρός ἄρτι φρονεθέντος. Καὶ ἐφόνευσαν πρῶτον μὲν τοὺς δεσμῶτας, ἐπειτα δὲ τοὺς ἀθώους καὶ ἐπὶ τέλους ἤρπασαν τοὺς παῖδας καὶ τοὺς ἐφυλάκισαν εἰς τὸ μέρος ἐνθα ἐφυλάττοντο οἱ δυστυχεῖς οἱ μέλλοντες νὰ χρησιμεύωσι πρὸς θεραπείαν τοῦ βασιλέως. Μεταξὺ ἄλλων ἔκλεψαν καὶ τὸν υἱὸν σιδηρογοῦ τινὸς τῆς Ἰσπαχάνης ὀνομαζομένου Γαδ. Οὗτος, δέσας τὸν δερμάτινον περιζώμα του ἐπὶ στελεοῦ, ἐξῆλθε κραυγάζων: «Εἰς τὰ ὄπλα!» καὶ ἐξεγείρας τὸν λαόν, συνήγαγεν ὄμαδα δυσηρεστημένων. Ἠγαύμενος τῶν ἱκαναστατῶν μετέβη παρὰ τῷ Φεριδόν, υἱῷ τοῦ Ἀλκάν, ἐγγονοῦ τοῦ Πικμισιδ, καὶ ἀνεκήρυξεν αὐτὸν βασιλεῖα. Ὁ Ζοχὰκ ἠττηθεὶς τὴν ἡμέραν τῆς φθινοπωρινῆς ἰσημερίας ἐφυλακίσθη εἰς ἐν τῶν σπηλαίων τοῦ ὄρους Δαμαβέντ, μήπω θεραπευθεὶς, καθόσον τὸν εἶχον ἐξκαπατήσει διδόντες αὐτῷ φάρμακα κατώτερα. Τῷ ὄντι, οἱ φαρμακοποιοὶ οἱ διαταχθέντες νὰ σφάζωσιν ἄνθρώπους καὶ νὰ παρασκευάζωσι τοὺς ἀνθρωπίνους μυελούς, ἄφινον ἐξ οἴκτου τὰς θύρας ἀνοικτὰς ἵνα δραπέτευσωσιν οἱ δεσμῶται, ἀντικαθίστων δὲ τοὺς μυελούς αὐτῶν διὰ μυελοῦ προβάτων, ὃν ὁ Ζοχὰκ δὲν διέκρινεν. Οἱ δραπέται ἐφευγον διὰ κρυφίων ὁδῶν καὶ συναθροισθέντες εἰς χώρας τέως ἀγνώστους, ἀπέτέλεσαν τὸ ἔθνος τῶν Κούρδων. Ὁ Ζοχὰκ εἶχεν ἀποκτήσει πολλὰ τέκνα, τὰ ὁποῖα διεισακοπίστησαν ἐπὶ τῆς γῆς, διωχθέντα ὑπὸ τοῦ λαοῦ τοῦ Ἰράν, ὅστις ἐμίσει αὐτὰ ἕνεκα τοῦ πατρὸς των. Ἐγκατέστησαν δὲ εἰς τὰς χώρας τῆς Ἀσίας, τῆς Ἀφρικῆς καὶ τῆς Εὐρώπης, ὅπου διέδωκαν τὸ διαβιβρώσιον αὐτὰ πάθος, καθότι καὶ

νῦν ἐτι, πάντες ὅσοι κατάγονται ἀπὸ τοῦ Ζοχὰκ φέρουσιν ἐπὶ τοῦ σώματος τὰ ἴχνη τοῦ φιλήματος τοῦ Σατανᾶ. Ὅταν ὁ Ζοχὰκ, ὅστις εὐρίσκειται εἰς τὴν γείναν, θέλει τῆς συγγνώμης τοῦ μόνου Θεοῦ—ἐφ' ὃν εἶπασαν οἱ χαιρετισμοὶ τοῦ Προφήτου!—τὸ νόσημα τοῦτο θέλει ἐκλείπει ἀπὸ τῆς γῆς.

Φρονῶ ὅτι ἡ σύγχρονος ἐπιστήμη δὲν θέλει δεχθῆ ἄνευ ἀντιρρήσεως τὴν ἐξήγησιν ταύτην τῆς καταγωγῆς τῶν καρκίνων καὶ τῶν ὀξέων ἐρπητῶν, ἀλλ' ἡ Ἀνατολὴ βλέπουσα νόσον τοσοῦτον φρικτῶν, ἐθεώρησεν αὐτὴν ὡς παρὰ φύσιν καὶ ἀπέδωκεν αὐτὴν εἰς τὸν διάλογικόν καὶ ἀνεπιταύτην παντὸς κακοῦ. Τοῦτο ἦτο λογικτικὸν καὶ ἀνεπιλήπτου ὀρθοφροσύνης ἴδιον. Αἱ βλάβαι, ἃς ἐπιφέρει τὸ πάθος τοῦτο, εἶναι ἀπερίγραπτοι, συνεπαγόμεναι πᾶν τὸ δυνάμενον νὰ προκαλέσῃ τὴν τῶν αἰσθήσεων ἀποστροφήν καὶ ν' ἀποτρέψῃ τὴν φιλανθρωπίαν, διὰ τε τῆς ὄψεως καὶ διὰ τῆς ὀσμῆς. Ὅπως κάλλιον ἐκτελέσωσι τὰ τῆς ἐλεήμονος αὐτῶν ἀποστολῆς, αἱ κυρίαί τοῦ Γολγοθά ὑπερνίκησαν τὴν ἀηδίαν, πᾶσαν ἀποβαλοῦσαι ἀδυναμίαν καὶ ἀποκτήσασαι καρτερίαν ὑπερβαίνουσαν τὴν τῶν ἐξ ἐπαγγέλματος νοσοκόμων. Τὰς εἶδον ἐργαζομένας καὶ δύναμαι, ἐν γνώσει, νὰ βεβαιώσω τούτο. Πρωῖαν τινὰ τοῦ Ἀπριλίου ἐφθάσα εἰς τὴν ὁδὸν Λουρμὲλ μικρὸν πρὸ τῆς ὥρας τῆς ἐπισκέψεως τοῦ ἰατροῦ. Ὁ καιρὸς ἦτο ψυχρὸς, οἱ δὲ ὑψηλοὶ καὶ λευκοὶ τοῖχοι τοῦ νοσοκομείου καὶ ὁ κινητὸς οἰκίσκος, ὑπὸ τοῦ ἡλίου φωτιζόμενοι, καθίστων φαιδροτέραν τὴν ὄψιν τοῦ καταστήματος. Παρήσαν δὲ πᾶσαι αἱ ἐνοικοὶ κυρίαί καὶ ἐκ τῶν συμβουλιῶν τινες ἐξ ὄλων τῶν Παρισίων ἐλθοῦσαι, ἵνα μὴ ὑστερήσωσι τοῦ καθήκοντος, 23 τὸν ἀριθμὸν. Περιβεβλημένοι τὰ περιχειρίδια καὶ τὸ λευκὸν περιζώμα ἐπὶ τῆς μελαίνης ἐσθῆτος, τῆς ἀποτελούσης τὴν στολὴν τῶν χερῶν καὶ κρατοῦσαι λαβίδα πρὸς ἐξαγωγήν μοσῶ, συναμίλου καὶ κραιπάτου ἐν τῷ διαδρόμῳ τοῦ νοσηλευτηρίου, ἀνημένουσαι τὴν ὀρισμένην ὥραν, ὅπως εἰσέλθωσιν εἰς τὸ ὑπνωτήριον. Ἐπὶ τοῦ στήθους φέρουσι τὸν ἀργυροῦν σταυρὸν, ὅστις εἶναι τὸ σύμβολον τοῦ Γολγοθά. Ἐπὶ δὲ τοῦ δακτύλου ἓνα μόνον δακτύλιον, ἐκείνον, τὸν ὁποῖον ὁ ἱερεὺς ἠλόγησε τὴν ἡμέραν τοῦ γάμου, ὅτε ἐγεννήθη ἡ ἑλπίς, ἣν ἀφιπταμένην ἀντικατέστησεν ἡ πίστις καὶ ἡ πρὸς τὸν πλησίον ἀγάπη. Πᾶν οἱ ποτὲ δούκες, πρίγκιπες, μαρκήσιοι, ἀνώτεροι λειτουργοὶ καὶ ἀξιωματικοὶ, μεγάλοι βιομήχανοι, δύναται νὰ ἴδωσι πῶς διάγουσιν αἱ χῆραι αὐτῶν, βεβαίως λογίζονται εὐτυχεῖς διότι ἐνεπιστεύθησαν αὐταῖς τὴν τιμὴν τοῦ ὀνόματός των καὶ τὴν ἠθικὴν μὲν ὀφθαλμῶν τῶν υἱῶν των. Καὶ ἐὰν μὲν αἱ ἐπιφανεῖς κυρίαί ἤρχοντο ἅπαξ κατὰ τύχην, ἵνα ἐπιδέσωσι τὰς πληγὰς αὐτῶν ἐν τῷ νοσηλευτηρίῳ ἀνιάτων, ἢ τοιαύ-

τη πράξις ἐδύνατο νὰ θεωρηθῆ ὡς συντριβῆς ἢ ἐπιδείξεως ἰδία, ἀλλ' ἔρχονται μετ' ἐπιμονῆς εἰς ὠρισμένας ἡμέρας καὶ πολλάκις τῆς ἐβδομάδος, τοῦτο δὲ εἶναι ἔργον ἡρωϊκῆς τῶ ὄντι καρτερίας.

Αἱ κυρίαι τοῦ Γολγοθᾶ εἰσῆλθον εἰς τὸ ὑπνω- τήριον ὅπου τὰς ἠκολούθησα. Πᾶσαι ἐγονάτισαν κλινούσαι τὰς κεφαλὰς, μία δὲ ἐξ αὐτῶν ἀπήγγελε βραχεῖαν προσευχὴν, ἧς ἐνθυμούμαι τὴν τελευταίαν μόνον φράσιν. «Εὐδόκησον, Δέσποτα, νὰ χορηγήσῃς εἰς μὲν τοὺς ἀρρώστους ὑπομονὴν καὶ καρτερίαν, εἰς ἡμᾶς δὲ τὸ πνεῦμα τῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης.» Ὡς πρὸς τὰς κυρίας, φρονῶ ὅτι ἡ δέησις των εἰσηκούσθη. Ἐγειρόμεναι πλησιάζουσι τὰς ἀρρώστους. Ὁ ἰατρός, Εὐγένιος Λεγγράν, ὅστις μοι εἶχε δώσει εὐμενῶς τὴν ἄδειαν νὰ τὸν συνοδεύσω, μετέβαιεν ἀπὸ κλίνης εἰς κλίνην, γράφων συνταγὰς, ἐμψυχῶν τὰς ἀθυμούσας καὶ ἐμπνέων ἐλπίδας, εἰς ἃς οὐδόλως ἐπίστευεν. Ἐἰς πολλὰς νόσους, αἱ τοιαῦται ἀπατηλαὶ ἐπαγγελίαι, ἀποτελοῦσι τὸ αἰσθητικὸν μέρος τῆς θεραπεΐας. Περιπατῶν παρὰ τὸν ἰατρὸν καὶ ἀκούων τὰς ἐπιστημονικὰς αὐτοῦ ἐξηγήσεις, παρατήρουν τὰς κυρίας τοῦ Γολγοθᾶ καὶ ἐθαύμαζα τὸ γλυκὺ καὶ εὐστροφὸν τῶν χειρονομιῶν των. Δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ κόσμῳ ἐργαλεῖον τελειότερον τῆς χειρὸς ἐπιδείξιου γυναικός. Οἱ μακροὶ ἐκείνοι δάκτυλοι, οὓς κατέστησεν εὐκαμπτοτέρους ἢ λεπτὴ ἔργασια, δι' ἧς συνήθως καταπολεμοῦσι τὴν ὀκνηρίαν, μετὰ θαυμασίας ἀβρότητος ἐγγίζουσι τὰς πληγὰς χωρὶς νὰ ἐρεθίσωσιν αὐτάς, τὰς πλύνουσι, τὰς περιτυλίττουσι διὰ ταινιῶν καὶ θαπεύουσι τὴν πάσχουσαν ἀποῦ περατωθῆ ἢ ἐπίδησις. Τὸ ἔργον εἶναι ἀπεχθές καὶ ὁμως οὐδεὶς ἤθελε πιστεύσει τοῦτο βλέπων τὰς ἐκτελούσας αὐτό.

Ἰστάμενος παρὰ τὴν κλίνην τοῦ κορασίου, τὸ ὅποιον ἐφάνετο ἀνυπόθετον, ἐθεώρουν μετὰ θαυμασμοῦ τὰς ἐπιδεδυτάς αὐτὸ χεῖρας. Ὅμοιοι πρὸς ἐλεφαντίνους ἀτράκτους, εἶχον αὐτὸν ὅπως εἶπεν εὐκνησίαν καὶ εὐκαμπίαν, μετὰ μυρίων προφυλαξέων ὑπαίρουσαι, χωρὶς νὰ προξενήσωσιν αὐτῇ πόνον, τὰ, ὡς δέμα βεβρεγμένου πανίου, ἀπαγῆ ἐκείνα μέλη. Οἱ ἐπίδησμοι ἐφάνοντο αἰνοὶ ἀφ' ἑαυτῶν ἀποτυλισσόμενοι, ὡς νὰ ἐκράτει αὐτοὺς μαγικὴ τις χεὶρ. Ἡ μικρὰ ἀρρωστος μόλις ἠσθάνετο ὅτι τὴν περιετύλισσον διὰ μοτοῦ. Δὲν εἶναι δὲ ἀσθενεῖς αἱ χεῖρες αὐταί, ἀλλ' ἔχουσι ταχύτητα διαρκῆ μὴ στερομένην ρώμης. Καὶ βεβαίως δύνανται νὰ χαλιναγωγῆσωσιν ἵππον, ὅστις ἐρεθίζεται καὶ γίνεται ἀτίθιαστος, ὅτε κατὰ τὴν θήραν ἠγοῦσιν αἱ σάλπιγγες. Ὡς θηρήτεια, ἦν μὴ ὀνομάζων ἐνταῦθα, μετὰ συγκινήσεως ἐθεώρουν, βεβαίως δὲν ἐζητεῖτε τὸν Ἐνδυμίονα παρὰ τὰς καρρινώδεις ἐκείνας κλινὰς.

Ὁ Ζουανβίλ διηγεῖται ὅτι, ὅτι ὁ Ἅγιος Λουδοβίκος ἐλάμβανεν ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ πτώματα τῶν ἐκ πανώλους ἀποθηνησκόντων, ἵνα μεταφέρῃ

αὐτὰ εἰς τὸν τόπον τοῦ ἐνταφιασμοῦ, ἐσυνοδεύετο ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Ἰουρού καὶ τοῦ ἀρχιεπισκόπου Δαμιέτης, οἵτινες μετὰ τοῦ κλήρου αὐτῶν ἐψάλλον τὴν νεκρώσιμον ἀκολουθίαν. Οἱ τε ἱερεῖς καὶ οἱ στρατιῶται φοβούμενοι τὸ μύλωμα καὶ πνιγόμενοι ὑπὸ τῆς δυσωδίας, ἐκράτουν τὰ βινόμενα ἐπὶ τοῦ προσώπου. «Ἄλλ' οὐδέποτε ἐθεάθη ὁ ἀγαθὸς βασιλεὺς Λουδοβίκος ἀποφράττων τὴν ρίνα αὐτοῦ, τοσοῦτον καρτερικῶς καὶ εὐλαβῶς ἐξετέλει τὸ ἔργον.» Καὶ αἱ κυρίαι τοῦ Γολγοθᾶ δὲν ἀποφράττουσι τὴν ρίνα αὐτῶν, πλησίον δὲ κλινῶν τιῶν τὸ τοιοῦτον εἶναι ἄξιον θαυμασμοῦ. Ἐνώπιον τῶν γυναικῶν ἐνεκαρτέρησα καὶ ἐγώ, ἀλλὰ πολλάκις ἠσθάνθη ἑμαυτὸν ὠχρῶντα. Οὐ μόνον δὲ ἠλλάσσουσι τὰς πληγὰς, ἀλλὰ προσέτι ἀφαιροῦσι τὰς καλύπτρας τῶν ἀρρώστων, καὶ λύουσαι τὴν τραχεῖαν κόμην, ὅπου νομίζετε ὅτι βλέπετε εἰσέτι τὴν κραυρὰν τῶν νηπίων, κτενίζουσι καὶ καθαρίζουσι αὐτήν, οὔτε τὴν κεφαλὴν ἀποστρέφουσι οὔτε ἀνηδὴν ἐκδηλοῦσαι, ἀλλὰ ἀκατακτικῶς καὶ εὐλαβῶς ὡς ὁ ἀγαθὸς βασιλεὺς Λουδοβίκος. Γνωρίζω πολλοὺς ἀνδρας ἐκ τῶν μάλιστα εὐτόλμων, οἵτινες ἤθελον μικροψυχῆσαι. Αἱ κυρίαι τοῦ Γολγοθᾶ εἶναι γυναικες εἰθισμέναι εἰς τὴν τοῦ βίου πολυτέλειαν ἢ τοῦλάχιστον εἰς πραγματικὴν εὐζωίαν, αἱ πλεῖσται δὲ ἀδυνάτου κράσεως, ἔχουσαι τὸ εὐερέθιστον νευρικὸν σύστημα, τὸ παρὰ ταῖς Παρισιαῖς ἐπικρατοῦν, πολλάκις δὲ βεβαίως ἐτρέπησαν εἰς φυγὴν καὶ ἐξήνεγκον τρόμου φωνὴν βλέπουσαι μὴν τινα ἢ ἀράχνην. Ὅπως γίνωσιν ἀδελφαὶ τοῦ ἰλέους ἀπτόητοι, ὑπερνήκησαν ἑαυτάς, τῆς δὲ νίκης ταύτης μόναι δύνανται νὰ ἐκτιμῆσωσι τὸ μέγεθος. Καὶ ἤθελον ἀρὰ γε κατορθώσῃ νὰ δαμάσωσι τὴν ἰδίαν φύσιν καὶ νὰ καταβάλωσι πᾶν αἰσθημα ἀποστροφῆς, ἐὰν δὲν ἐνεφοροῦντο ὑπὸ τῆς πίστεως; — Ὁχι.

Κατὰ τὴν νεανικὴν μου ἡλικίαν εἶδον ποτὲ δύο κυανούς ὀφθαλμούς, τοὺς ὁποίους δὲν ἐλησμόνησα. Οὐδέποτε ἠνθῆσαν ὠραιότερα ἱα, οὐδέποτε βλέμμα ἐξέφρασε τοσαύτην γλυκύτητα. Ἡ γυνή, τῆς ὁποίας ἐφώτιζον τὴν μορφήν, ἦτο χαριστάτη. Ἡ μέλαινα κόμη τῆς, ὁ γέλως τῶν ἐρυθρῶν χειλέων, ὃν καθίστα θελκτικώτερον ἢ λαμπρότης τῶν ὀδόντων, οἱ περικαλλεῖς ὤμοι, ὁ εὐκαμπτος τράχηλος καὶ τὸ εὐσωμον ἐν γένει, ἀπετέλουν σπανίαν καλλονήν, ἣν πάντες ἐθαύμαζον ἐπαναλαμβάνοντες τὸ ὄνομά τῆς. Ἄρτι νυμφευθεῖσα, εἶχεν ἐπὶ τοῦ μετώπου τὴν ἀπαστρέπτουσαν τῆς εὐδαιμονίας αἰγλήν, τὴν ὅποιαν οὐδὲν δύνανται ν' ἀμαυρώσῃ. Διὰ φωνῆς ἀκριβοῦς καὶ εὐήχου ἐψάλεν ἄσμα τι καὶ ἐχειροκροτήθη οὐχὶ εὐκαταφρόνητον ἀπολαύσασα ὄραμβον. Πολλάκις κατὰ τοὺς νεανικοὺς μου βεμβασμοὺς ἀνεμνήσθη τῆς ἐσπέρας ἐκείνης καὶ τῆς νεαρῆς ἐκείνης καὶ ἐπιχαρίτου γυναικός, τὴν ὅποιαν δὲν

εἶδον πλέον. Τίς ἐξ ὧμων κατὰ τὰς ἡμέρας τοῦ ἔλαρος δὲν εἶδε τοιαύτην τινὰ ὄπτασιαν; Τίς δὲ βλέπων αὐτὴν ἀφανίζομένην, δὲν εἶπε καθ' ἑαυτῶν: Ἐν αὐτῇ ἐκείτο ἴσως ἡ εὐδαιμονία; Ἐνίοτε ὠμίλουν περὶ αὐτῆς. Τί γίνεται; Ἐγίνωσκον ὅτι διήγε βίον ἀμεμπτον καὶ ἀσπίλωτον καὶ αὐτῆς τῆς ἐλαχίστης ὑπονοίας ἠνωτέρα. Προϊόντος τοῦ χρόνου, ἡ ἀνάμνησις αὐτῆς ἐξησθένησε καὶ βαθμηδὸν ἐσβέσθη ἢ ἀπελοιμώθη ἐν τινι γωνίᾳ τῆς μνήμης μου. Ἐβρισκόμενη ἐν τῷ νοσοκομείῳ τῆς ἰδοῦ Λουρμέλ παρὰ τὴν κλίνην ἀρρώστου, τῆς ὁποίας τὸν ἀριστερὸν βραχίονα καταδιβρῶσαι ὁ καρρῖνος καταστρέψας ἤδη τὰ ὀστέα τῆς χειρὸς. Ἡ περιθάλλουσα αὐτὴν νοσοκόμος μοι εἶπε: «Πάσχει ἐνίοτε δεινῶς.» Ἐπένισα τὴν προσγορευομένην με, συννηθέντων δὲ τῶν ἡμετέρων ὀφθαλμῶν, ἀνεγνώρισα τοὺς ἐδικούς τῆς. Ἡ ὄπτασία τῆς νεότητός μου εἶναι τὴν σήμερον κυρία τοῦ Γολγοθᾶ.

Δὲν περιθάλλονται δὲ μόναι αἱ ἀρρωστοὶ αἱ ἐν τῷ νοσοκομείῳ γενόμεναι δεκταί, ἀλλὰ καὶ αἱ ἐξωθεν, ὅσαι μὴ περιπεσοῦσαι εἰς ἀκνησίαν, ἐνεκα τοῦ πάθους αὐτῶν, ἔρχονται εἰς τὸ κατάστημα διὰ νὰ συμβουλευθῶσι τὸν ἰατρὸν. Ἀποῦ περατωθῆ ἡ ἔργασία τοῦ νοσοκομείου αἱ κυρίαι τοῦ Γολγοθᾶ ἐπιμελοῦνται αὐτῶν, ἠλλάσσουσαι τὰς πληγὰς των καὶ κτενίζουσαι καὶ πλύνουσαι αὐτάς, ὅπερ οὐδόλως εἶναι περιττόν. Ἰσως δὲ διδεται αὐταῖς κρυφίως καὶ ἀργυρίον τι, ἵνα πορισθῶσι τροφήν θρηπτικώτεραν τῆς συνήθους τροφῆς τῶν πτωχῶν. Πολλαὶ ἐξ ἐκείνων, αἵτινες τὴν πρῶταν ἐπισκέπτονται τὸ ἴδρυμα τοῦ Γολγοθᾶ, ὅπως τύχῳσι περιθάλλεως, ἐπανερχονται εἰς αὐτὸ ὁριστικῶς ὑπὸ τοῦ πονηροῦ ἀγόμεναι πάθους καὶ κατακλιόμεναι, οὐδέποτε πλέον ἐγείρονται. Ἡ προσέλευσις αὐτῶν κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐπιδείξεως εἶναι ὡς τι προῖμιον τῆς ἁριστικῆς αὐτῶν ἐν τῷ καταστήματι διαμονῆς. Περιέρχον εἶναι νὰ παρατηρήσῃ τις τὰς δυστυχεῖς ταύτας— τὰς τε ὑποτρόφους καὶ τὰς ἐκτός, ὅταν αἱ κυρίαι πλησιάζωσιν ὅπως ἀφαιρέσωσι τοὺς ἐπίδησμοις καὶ ἀνανεώσωσι τὸν μοτὸν, καθότι ἔχουσι προσημασίαις προδήλους. Ἰδιοποιηθεῖσαι, οὔτως εἶπεν, κυρίας τινὰς, φαίνονται μὴ στέργουσι ἄλλας. Μία ἐξ αὐτῶν ἔχει τοιαύτας συστολάς τοῦ νοσοῦντος βραχίονος ὅσας πλησιάζῃ νοσοκόμος μὴ εὐαρεστοῦσα αὐτήν, ὥστε ἡ ἐπίδησις καθίσταται ἀδύνατος. Αἱ κυρίαι τοῦ Γολγοθᾶ αἱ μᾶλλον ἐπιζήτητοι, αἱ μᾶλλον ἐπιθυμηταί, εἶναι αἱ ἀνήκουσαι εἰς τὴν ἀνωτάτην ἀριστοκρατίαν. Ἀρκεῖ νὰ εἶναι τις δούκισσα ἢ πριγκίπισσα, ὅπως ζητεῖται ἐκ πασῶν τῶν κλινῶν. Ἡ ἀρρωστος, ἣν ὑπηρετεῖ ἐπιφανῆς τις κυρία, δὲν δύναται ν' ἀποκρύψῃ τὴν εὐχαριστήσιν τῆς.

Μία τις πάσχουσα ἐκ καρρῖνου καὶ ἔχουσα φιλολογικὰς ἀξιώσεις, λέγει ἀσμένως: «Ἡ δού-

κισσα ἦλθε σήμερον μετὰ τὸ ἀγγλικὸν ἀμάξιόν τῆς, αὐτὴ μὲ περιπολήθη, ἦτο δὲ χαριστάτη! Ἡ Τίς ἤθελε πιστεύσει ὅτι ὁ καρρῖνος ἔχει τὰς μεταϊότητάς του!

Καθ' ἐκάστην, εἰς τὰς 9 τῆς πρωῒας καὶ εἰς τὰς 8 Μ. Μ. ἠλλάσσονται οἱ ἐπίδησμοι τῶν ἀρρώστων, ἐκτός δὲ τούτου, ἐπιδέονται κατ' ἐπανάληψιν αἱ πληγαί, ὧν ἡ σῆψις βαίνει ταχέως καὶ δὲν καταστέλλεται. Ἐτερον δὲ οὐδέν; Ναί.

Οἱ ἐπίδησμοι, τὰ σπληνία, ὅλα τὰ πανία, τὰ ὅποια ἐπιὸν τὸν ἰχῶρα τῶν καρρῖνων, δὲν μένουσιν ἐν τῇ οἰκίᾳ, ἀλλὰ στέλλονται ὅσον τάχιστα εἰς τὴν πλύντριαν. Ἀνάγκη λοιπὸν νὰ διαλεχθῶσι, νὰ χωρισθῶσιν εἰς εἶδη, ν' συναχθῶσιν εἰς δέματα περιέχοντα ὠρισμένον ἀριθμὸν, ἐπιτρέποντα ἀσφαλῆ καὶ ταχεῖαν τὴν ἐξέλεξιν, καθότι ἐν τοιοῦτῳ νοσοκομείῳ, τὰ παλαιὰ πανία εἶναι τῆς πρώτης ἀνάγκης. Τίς ἐκτελεῖ τὴν ἀπεχθὴ ταύτην ἔργασίαν; Αἱ ὑπηρετρίαι ἴσως, χωρὶς αἱ ἡκίστα ἐπιδεικτικαὶ ἀηδίας, αἱ ὅποια εἰς τὴν ἐξοχὴν ἐσάφρονον τὸν ὀρθῶνα καὶ ἐκαθαρίζον τὸ χοιροκομεῖον καὶ ἐσκαπτον αὐλακὰς διὰ τὴν ρευστὴν κόπρον; — Ὁχι, ἀλλ' αἱ κυρίαι τοῦ Γολγοθᾶ. Κατὰ τὴν ἐπίσκεψίν μου, δὶω ἐξ αὐτῶν ἐκείνηντο ἐπὶ χαμηλῶν σκιμπῶδων ἐνώπιον δυσώδους κοφίνου, κομψαί, μειδιῶσαι, ἔχουσαι δὲ ἐνίοτε ἐπὶ τῶν χειλέων τὴν ἐλαφρὴν πνοὴν τὴν ἀποδιώκουσαν ὁσμὴν ὄχληρᾶν καὶ μετὰ ἡλίθως κινούσαι τὰς χεῖρας. Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς Ἀγίας Ἐλισάβετ ὁ κόφινος ἤθελε πληρωθῆ βῆδων.

Οἱ θάλαμοι τῶν ἐνοικουσῶν κυριῶν, ἔχουσι τι τὸ προσωπικόν, ὡς ἤδη παρατήρησα, ἔτι δὲ μᾶλλον ἐκάστη νοσοκόμος ἔχει προσωπικότητα ἰδίαν, διὰ τε τοῦ βαθύματου, τῶν κινήσεων καὶ τῆς στάσεως διακρινόμενης τῶν ἄλλων. Κοινὸν ἔχουσι μόνον τὸ λευκὸν περίζωμα καὶ τὰ λευκὰ περιχειρίδια ὡς ἐκ τούτου ἔχουσι τύπον ἴδιον, μὴ ἐπιτρέποντα νὰ συγχέωμεν αὐτάς μετὰ τῶν ἀδελφῶν τῶν θρησκευτικῶν σωματείων, παρ' αἱς τὰ πάντα εἶναι ἁμοιόμορφα, ἡ ἐσθῆς καὶ τὸ περιτραχήλιον, αἱ χειρονομίαι καὶ ἡ τοῦ προσώπου ἔκφρασις, τὸ βλέμμα καὶ τὸ μειδιάμα. Ὁ ἰδὼν μίαν μοναχὴν, τὰς εἶδε πάσας. Ἄλλ' αἱ κυρίαι τοῦ Γολγοθᾶ δὲν ἔχουσιν οὕτω αὐταὶ δὲν ἀπηνήθησαν οὔτε τὸ ὄνομά των οὔτε τὰς ἐξέσεις των. Πολλὰ ἐξ αὐτῶν τὴν μὲν ἐσπέραν διερχονται διασκεδάσουσαι εἰς τινα χορὸν ἢ εἰς τὸ θέατρον, τὴν δὲ πρῶταν ἴστανται παρὰ τὴν κλίνην τῶν ἐκ καρρῖνου πάσχουσῶν, τακτοποιούσαι τὰ σκεπάσματα καὶ σπογγίζουσαι τὰς δυσώδεις τῆς φαγεδαίνης πληγὰς. Διαφαίνεται δὲ ἡ τοῦ ἤθους αὐτῶν εὐγένεια ἐν τῷ τρόπῳ καθ' ὃν γονυπετοῦσι πρὸς προσευχὴν, ἐν τῇ χάριτι, μετ' ἧς τινάσσουσι τὸν μοτὸν καὶ συνταράττουσι τὰ προσκεφάλαια, ἐν τῇ μελωδικῇ φωνῇ,

μεθ' ἧς παρηγοροῦσιν ἄρρωστον τινὰ λέγουσαν·
"Αχ! πόσον ὑποφέρω! Τοιαύτη δὲ εἶναι ἡ ἀν-
τίθεσις μεταξύ τῶν ἐπιφανῶν νοσοκόμων καὶ
τῶν βλαπτιζομένων δυστυχῶν, τὰ ὁποῖα περι-
βάλλουσιν, ὥστε βαθύς μὲ συνεκίνησε. Καθό-
σον προβαίνω εἰς τὰς παρούσας μελέτας, ἀφαι-
ρῶν τοὺς πέπλους τοὺς καλύπτοντας τὰ ἔργα τῆς
ιδιωτικῆς ἀγαθοεργίας καὶ εἰσδύων εἰς τὰ μυ-
στήρια τῆς ὀδύνης, τῆς φιλανθρωπίας καὶ τῆς
πίστεως, τοσοῦτω μᾶλλον πείθομαι ὅτι ἡ παρα-
βολὴ τοῦ κακοῦ πλουτοῦ δὲν ἐφαρμόζεται εἰς
τὴν ἡμετέραν ἐποχὴν οὐδ' εἰς τὴν ἡμετέραν
χώραν.

Maxime Du Camp.

Μετάφρ. ΒΑΙΣΗΣ Σ. ΣΟΥΤΣΟΥ

ΡΟΥΒΙΝΣΤΑΪΝ

Ὁ διάσημος κλειδοκυμβαλιστὴς Ἀντώνιος
Ρουβινσταΐν ἐγεννήθη τῷ 1829 εἰς χωρίον τι τῆς
Μολδαβίας, ἐγγὺς τῶν συνόρων τῆς Ρωσίας καὶ
Βεσσαραβίας. Οἱ γονεῖς αὐτοῦ μικρὸν μετὰ τὴν
γέννησίν του ἀποκατέστησαν εἰς Μόσχαν ἰδρύσαν-
τες ἐργοστάσιον μολυβδίδων, τὸ ὁποῖον κατ' ἀρ-
χάς δὲν ἠδουκίμησε. Ἐν τούτοις ἦσκον τὸ μι-
κρὸν αὐτῶν ἐμπόριον ἐντίμως χρησιμεύοντες εἰς
τὰ τέκνα αὐτῶν ὑπόδειγμα φιλοπονίας καὶ εὐ-
θύτητος.

Ἡ μήτηρ ἐπαίξε κλειδοκύμβαλον, ἡγάπα
πολύ τὴν μουσικὴν, καὶ ἐδίδαξε τὰ πρῶτα αὐτῆς
στοιχεῖα εἰς τὸν υἱὸν τῆς Ἀντωνίου. Ἀλλὰ βλέ-
πουσα τὰς ἐκτάκτους αὐτοῦ προόδους ἐκρίνε φρό-
νιμον νὰ προσφύγῃ εἰς τὰς συμβουλὰς ἐιδικοῦ
τινος καθηγητοῦ. Ὁ καθηγητὴς οὗτος τοσοῦτον
ἐνθουσιάσθη ἐκ τῆς δεξιότητος φύσεως τοῦ παι-
δὸς ὥστε ἀφωσιώθη εἰς τὴν μουσικὴν ἀνατροφὴν
αὐτοῦ, οὕτω δ' ἐν ἡλικίᾳ ἐννέα ἐτῶν ὁ Ρουβιν-
σταΐν ἐπαίξεν ἐν ἐσπερίαι καὶ συναυλίαις, ὡς
ἄλλοτε ὁ Μοζαρτ. Οἱ γονεῖς του ἐνθαρρυνθέντες
ἐκ τῆς μεγάλης ἐκείνης ἐπιτυχίας ἀπεφάσισαν
νὰ εὐρύνωσι τὸν κύκλον αὐτῆς, ὅθεν τῷ 1840
συνώδυσαν τὸν μικρὸν κλειδοκυμβαλιστὴν εἰς
περιοδεῖαν ἀνά τὰς εὐρωπαϊκὰς μεγαλοπόλεις.

Ὁ Δίστ, ὅστις περιέτρεχε τότε θριαμβεῦσιν
πάσας τὰς πρωτεύουσας, παρέστη εἰς τινὰς τῶν
συναυλιῶν τοῦ μικροῦ Ρουβινσταΐν καὶ θερμῶς ἐ-
πῆρσεν αὐτὸν προεῖπε τὸ ἐνδοξον αὐτοῦ μέλ-
λον παρασχῶν ἅμα αὐτῷ καὶ τινὰ μαθήματα.

Σήμερον ὁ Δίστ γηράσκει πλέον καὶ σπανιώ-
τατα ἐμφανιζόμενος εἰς τὸ κοινὸν ἀκούει μετὰ
χαρᾶς τὰ ἔργα αὐτοῦ μουσουργομένου ἀπὸ τοῦ
Ρουβινσταΐν καὶ λέγει εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν ὅτι
ὁ ῥώσσοσ μουσικὸς ἐκτελεῖ ἀσυγκρίτως κάλλιον
αὐτοῦ τὰ ἴδια ἔργα του, τοὺς δὲ παρακαλοῦν-

τας νὰ παίξῃ τεμάχιόν τι παραπέμπει εἰς τὴν
ἐπὶ μικρὸν μαθητὴν του.

Κατὰ τὴν περιοδεῖαν τοῦ Ρουβινσταΐν διὰ
τῶν πρωτευουσῶν τῆς Εὐρώπης ἐν αἷς ἤρατο
θριάμβους, ἡ μήτηρ του ἀπεράσισε νὰ κατα-
στήσῃ τὸν υἱὸν τῆς ἀληθῆ μουσικόν, κατὰ τὴν
ἐκ Βερολίνου δὲ διαβασίαν τῆς συνεδουλεύθη τὸν
Μαγερμπέρ περὶ τῆς ἐκλογῆς ἱκανοῦ διδασκά-
λου μελοποιῆς. Ὡς τοιοῦτον συνέστησε ὁ πε-
ριώνυμος μελοποιὸς τὸν Δέν, εἰς ὃν ἐνεπιστεῦθη
ἡ μήτηρ τοῦ Ρουβινσταΐν τὴν μουσικὴν ἀνατρο-
φὴν τοῦ υἱοῦ τῆς Ἀντωνίου, ὡς καὶ τοῦ μικρο-
τέρου αὐτοῦ ἀδελφοῦ Νικολάου.

Ὁ Νικολάος ἐδείκνυε μείζονα τοῦ ἀδελφοῦ
αὐτοῦ δεξιότητα περὶ τὴν μελοποιίαν, ἐν πι-
στεύσωμεν τὴν μαρτυρίαν αὐτοῦ τοῦ Ἀντωνίου,
ὅστις ἔλεγεν ἐπὶ τούτῳ: «Οὐδὲν ἐξεδήλου ἐν
ἐμοὶ ἱκανότητα περὶ τὸ μελοποιεῖν. Ἔγραψον
μεγάλα κατ' ὄγκον ἔργα, μελοδράματα συμ-
φωνίας, ἀλλὰ πάντα ταῦτα ἦσαν ἀπλοῦς μελο-
νωμένος χάρτης. Ὁ ἀδελφός μου τούναντιον ἐ-
δείκνυεν μερίστην ἱκανότητα.»

Δυστυχῶς ὁμοῦς ὁ πατήρ τῶν δύο νεαρῶν
μουσικῶν ἀπέθανε κατὰ τὴν κρίσιμον ἐκείνην πε-
ρίοδον τοῦ σταδίου τῶν, οἱ δὲ δύο ἀδελφοὶ ἀφέν-
τες τὰς μουσικὰς σπουδὰς ἠναγκάσθησαν νὰ με-
ριμνήσωσι περὶ τῆς συντηρήσεως αὐτῶν. Ὁ μὲν
Νικολάος ἐπέδθη εἰς τὸ ἐμπόριον, ἐν ᾧ ὁ Ἀν-
τώνιος μετέβη εἰς τὴν Βιέννην ὅπου ἐπὶ ἔτη πα-
ρέδιδε μαθήματα κλειδοκυμβαλοῦ ὅπως ζήτησιν.
Ἡ τέχνη ἐμελλε ν' ἀνακητήσῃ αὐτοὺς βραδυ-
τερον καὶ συνανυψώσῃ εἰς τὴν αὐτὴν ἀμφοτέρους
περιωπὴν, τὸ μὲν ἔνα ὡς διευθυντὴν τοῦ Ὁδείου
τῆς Πετρούπολεως, τὸν δ' ἕτερον ὡς διευθυντὴν
τοῦ Ὁδείου τῆς Μόσχας.

Τῷ 1848 ἕνεκα τῶν ἐν Γερμανίᾳ ὑπὸ τῆς
ἐπαναστάσεως τῆς Πρωσίας ἐγερθεισῶν ταρα-
χῶν, ὁ Ρουβινσταΐν ἐγκατέστη εἰς Πετρούπολιν,
ὅπου ἔδωκε πολλὰς συναυλίαις καταστησάσας αὐ-
τὸν προσφιλέστατον ἐν τῇ ῥωσικῇ κοινωνίᾳ. Ἀ-
ναλαβὼν θάρρος ἠθέλησε νὰ μετρήσῃ τὰς δυ-
νάμεις αὐτοῦ καὶ ὡς μελοποιός. Τότε δ' ἔγραψε
τὸ πρῶτον αὐτοῦ μελοδράμα ὁ Δημήτριος τοῦ
Δόρ, τὸ ὁποῖον παρεστάθη μετ' ἐπιτυχίας τῷ
1852.

Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης παύει ὁ δυσχερὴς
καὶ καματηρὸς περὶ τοῦ βίου ἀγὼν τοῦ Ἀντω-
νίου Ρουβινσταΐν. Ἡ ὑψηλὴ κοινωνία ἀγαπᾷ καὶ
τιμᾷ αὐτόν, τὸ λοιπὸν εἶνε περιζήτητος παν-
ταχοῦ. Τοὺς μουσικοὺς αὐτοῦ θριάμβους συζη-
τεῖ καὶ ἐν Παρισίοις καὶ Λονδίνοι.

ΟΙ ΑΦΡΙΚΑΝΟΙ ΕΜΠΟΡΟΙ

Τὸ ἐν Ἀφρικῇ ἐμπόριον τῶν Εὐρωπαίων μετὰ
τῶν ἰθαγενῶν τοσοῦτον ἐπέξεταθη, ὥστε πολλὰς
κις παρέστη χρεῖα νὰ ἐξασφαλισθῇ ἡ προαγωγή
καὶ κανονισθῇ τακτικῶς ἡ λειτουργία αὐτοῦ διὰ
συνθηκῶν μετὰ τῶν μακρῶν βασιλείων ἢ φυλαρ-
χῶν. Ἀλλ' οὐκ ὀλίγοι ἐν Εὐρώπῃ ἀμφισβητοῦσι
τὴν χρησιμότητα ταιούτων συνθηκῶν, ἰσχυρίζο-
μενοι ὅτι οἱ μαῦροι πρὸς οὐδὲν λογιζονται τὰς
ἠθικὰς ὑποχρεώσεις, ὡν τὴν τήρησιν ἐπιβάλλουσιν
αὐτοῖς ἔγγραφα συμβόλαια. Ὡς ὁμοῦ παρατη-
ρεῖ τις ἐν τῇ Γερμανικῇ ἀποικιακῇ ἐφημερίδι
(Deutsche Kolonialzeitung) ὁ ἰσχυρισμὸς οὗ-
τος ἐλέγχει ἀγωνίαν παντελῆ τῶν ἠθῶν καὶ τῶν
προλήψεων τῶν ἰθαγενῶν τῆς Ἀφρικῆς. Οἱ μαῦ-
ροι ὑπολαμβάνουσι πᾶν ἔγγραφον ὡς ἱερὸν τι καὶ
μυστηριώδες πρᾶγμα, ἔχον ἀφ' ἑαυτοῦ τὴν δύ-
ναμιν νὰ τιμωρῆσῃ σκληρῶς τοὺς παρασπονδούν-
τας. Ὁ μαῦρος ὁ πωλῶν εἰς εὐρωπαϊκὸν τι πρα-
κτορεῖον φοινικέλαιον ἢ σπόρους φοινίκος ἢ ἐλέφαν-
τα, λαμβάνει πολλάκις ἀντὶ χρημάτων ἔγγρα-
φον ἀπόδειξιν ἐν ἧ σημειοῦται τὸ ποσὸν τοῦ
ἐμπορεύματος καὶ ἡ συμπεφωνημένη ἀξία αὐτοῦ.
Θάμβος δὲ καὶ θρησκευτικὸς φόβος καταλαμβάνει
αὐτόν, ὅταν παρουσιάζων τὸ τεμάχιον ἐκεῖνον
τοῦ χάρτου εἰς ὑποκατάστημα τοῦ πρακτορεῖου
ἐν ἄλλῳ τόπῳ, βλέπῃ ὅτι ἐξ αὐτοῦ καὶ μόνου ὁ
Εὐρωπαῖος μακθάνει πόσον φοινικέλαιον ἐπωλήθη
καὶ πόσα δικαιούται νὰ λάβῃ ὁ πωλῆσας. αὐ-
χάρτης, ὁ ἔχων τὴν μαγικὴν δύναμιν νὰ ἀποκα-
λύπτῃ μυστηριώδως καὶ ἀφώνως τὰ γενόμενα,
ἔχει βεβαίως καὶ τὴν ἰσχύν νὰ ἐξοντώσῃ αὐτὸν
ἀδικοῦντα.

Διὰ τοῦτο αἰσθάνονται μείζονα τῶν πεπολι-
τισμένων λαῶν σεβασμὸν πρὸς τὰς συνθήκας. Γρά-
φονται δ' αἱ τοιαῦται συνθήκαι συνθήκας ἐπὶ χάρ-
του παχέος καὶ στιλπνοτάτου, καλλιγραφικῶς,
καὶ κάταθεν αὐτῶν δεξιόθεν μὲν ὑπογράφει ὁ
συναλλασσόμενος Εὐρωπαῖος, ὁ διερμηνεύς καὶ οἱ
συνέταροι αὐτοῦ, ἀριστερόθεν δὲ ὁ βασιλεὺς ἢ ὁ
φυλάρχης καὶ οἱ τὰ πρῶτα φέροντες ἐν τῇ φυλῇ.
Δὲν εἶναι ὁμοῦ εὐκόλον οὐδὲ σὺνθηδες ἔργον ἢ ὑπο-
γραφή. Ὀλίγοιτο εἶναι οἱ ἀρχηγοὶ οἱ δυνάμενοι
νὰ ὑπογράψωσι τὸ ὄνομα αὐτῶν ὡς ἐπὶ τὸ πλεί-
στον χαράττουσι τὸ σημεῖον τοῦ σταυροῦ, καὶ
ἐπειδὴ καὶ ταῦτο ἀκόμη ἀδυνατοῦσι νὰ πράξωσι
γράφει μὲν τὴν ὑπογραφὴν τῶν ὁ Εὐρωπαῖος,
αὐτοὶ δ' ἐγγίξουσιν διὰ τοῦ δακτύλου τὸ ἄκρον
τῆς γραφίδος. Κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἀναγνώσεως
καὶ τῆς ὑπογραφῆς τῆς συνθήκης τηροῦσιν οἱ
μαῦροι εὐλαθεῖ σιγὴν, μετὰ πολλῆς δ' ἐπιστημέ-
τητος προσέρχονται πρὸς ὑπογραφὴν, συνασθα-
νόμενοι εἰς ἄκρον τὴν ἱερότητα τῆς πράξεως.
Αἱ συνθήκαι συντάσσονται εἰς διπλοῦν, ὡν τὸ
ἕτερον ἀντίγραφον κρατεῖ ὁ φυλάρχης ἐπιδεικνύων

Ἀλλὰ δὲν κοιμάται ἐπὶ τῶν δαφνῶν του, ἐρ-
γάζεται καὶ παράγει συντόμως. Ἐν ἤττει τῶν
δέκα ἐτῶν χρονικῷ διαστήματι ἔγραψε πενήτη-
κοντα ἔργα, ὧν τινὰ ἔχουσι οὐ σμικρὰς διαστά-
σεις· πρὸς ἄλλοις τέσσαρα μελοδράματα, τέσ-
σαρας συμφωνίας, δύο συναυλίαις, πέντε φαντα-
σίας διὰ κλειδοκύμβαλον καὶ ὀρχήστραν.

Σήμερον τὰ ἔργα αὐτοῦ ἀνέρχονται εἰς ἑκατὸν
ἐπὶ τὰς ἑκατὰς ἀπέκειμεν αὐτῷ τῷ 1889 τὸ
παράσημον τοῦ Βλαδιμηρού (τοῦθ' ὅπερ ἀνύψω-
σεν αὐτόν εἰς τὴν τάξιν τῶν ευπατριδῶν) πρό-
τινος δὲ διωρίσθη αὐτῷ ἀρχηγός, ἔχων τὸ δικαίωμα
νὰ λαμβάνῃ θέσιν ἐν ταῖς τελεταῖς μετὰ τοὺς
ἐκ βασιλικοῦ αἵματος πρίγκιπας.

Οὕτω ὁ ἄνθρωπος οὗτος τοῦ λαοῦ, ὁ ἄλλοτε
δουλοπάροικος, ἠδυνήθη διὰ τῆς ἐργασίας αὐτοῦ
καὶ τῆς ἱκανότητος ν' ἀνέλθῃ εἰς τὰς ὑψίστας
τιμὰς τῆς χώρας αὐτοῦ.

Ἡ μνήμη τοῦ Ρουβινσταΐν εἶναι τι ἐξοχόν. Ὁ
διάσημος μουσουργὸς παίζει πάντοτε ἐκ μνήμης,
ἐν δ' ἀναλογισθῆ τις ὅτι συνήθως μουσουργεῖ
ἐπὶ τρεῖς τοῦλάχιστον ὥρας δύναται νὰ ὑπολο-
γίσῃ πᾶσα μουσικὰ τεμάχια εὐρίσκονται ἐναπο-
θηκυσμένα ἐν τῷ ἰσχυρῷ του ἐγκεφάλῳ.

Τούτου δ' ἕνεκα ἠδυνήθη ἐν ταῖς συναυλίαις,
ἀς πρό τινας ἔδωκεν ἐν Παρισίοις, νὰ ἐπιχειρήσῃ
ἐπιθεώρησιν ὅλων τῶν φάσεων τῆς μουσικῆς τοῦ
κλειδοκυμβαλοῦ ἐν πάσαις ταῖς χώραις, ἅνευ
τοῦ ἐλαχίστου πρὸ αὐτοῦ κειμένου. Ὡστε εἰ καὶ
διατρέχει τὸν κίνδυνον ν' ἀπολέσῃ τὴν ἔρασιν, ὁ
Ρουβινσταΐν ἐν τῷ μέλλοντι δὲν θὰ παύσῃ μου-
σουργῶν.

Ὁ ἐγκριτος μελοποιὸς τοῦ Σιγοῦρ Ἐρνέστος
Ρεγιέ ἰδοῦ πῶς χαρακτηρίζει τὴν μουσικὴν μεγα-
λοφυίαν τοῦ Ρουβινσταΐν:

«Ἐκαστος ἀπέρχεται τῶν συναυλιῶν τούτων
κατάπληκτος, τεθαμβωμένος ἐκ τῶν ἀστραπῶν
αἰτνες ἀναθρώσκουσιν ἐκ τοῦ κλειδοκυμβαλοῦ ὑ-
ποχειρίου καὶ ὑποδεδουλωμένου εἰς αὐτόν. Τὸ
μυστήριον τῆς δυνάμεως καὶ μαγείας ἦν ἐξα-
σκεῖ ἐπὶ τοῦ κοινοῦ εἶναι ὅτι δὲν μεριμνᾷ οὔτε
περὶ τῶν χειρονομιῶν αὐτοῦ καὶ τῆς στάσεως,
οὔτε περὶ οὐδενὸς ἄλλου· ἡ μὲν αὐτοῦ μέριμνα,
ἡ μὲν τῆς θελήσεώς καὶ μεγαλοφυίας αὐτοῦ
προσπάθεια συνίσταται εἰς τὸ νὰ διερμηνεύῃ αὐ-
τὸς ὁ ἑξοχος μελοποιὸς τὰς σκέψεις τῶν ἄλλων,
ν' ἀνακαλύπτῃ καὶ νὰ ἐκφράξῃ καὶ τὰς λεπτο-
τάτας αὐτῶν ἀποχρώσεως, νὰ ἐνσαρκωθῶνται ἐν
αὐτοῖς ὥστε νὰ νομίζωσιν οἱ ἀκούοντες ὅτι ἀ-
κούουσιν διαδοχικῶς τὸν Σοπὴν καὶ τὸν Σούμαν,
τὸν Σούμπερτ καὶ τὸν Βέρμπερ, τὸν Μένδελσον
καὶ τὸν Βετχόβεν.»

K.

αὐτό εἰς πάσαν περίστασιν. Ἐἰ καὶ πονηρότατοι καὶ δολιώτατοι, οἱ μαῦροι ἔχουσι πολλὴν πίστιν εἰς τὸν λόγον τοῦ Εὐρωπαϊοῦ, μάλιστα τὸν γραπτὸν, καὶ ἡ πίστις αὕτη σώζει τὸ ἐν Ἀφρικῇ ἔμπροσθεν.

Ο ΝΑΟΣ ΤΟΥ ΣΟΛΟΜΩΝΤΟΣ

(Αραβικὴ παράδοσις.)

Ἐκεῖ ὅπου ὕστερα ἐκτίσθη ἡ ἀγία πόλις Ἱερουσαλήμ ἦσαν εἰς τὴν ἀρχὴν χωράφια. Δύο ἀδελφοί, Ἀραβες καὶ οἱ δύο, ἐκαλλιέργουν μαζὶ εἰς τὴν Ἀμαρῖαν ἐν χωράφῳ, ποῦ τὸ εἶχαν κληρονομία ἀπὸ τὸν πατέρα των. Ὁ μεγαλύτερος ἦτο ὑπανδρευμένος καὶ εἶχε πολλὰ παιδιά· ὁ ἄλλος ἦτο ἀνύπανδρος.

Ἦλθεν ὁ καιρὸς τοῦ θερού, οἱ δύο ἀδελφοὶ εἶδαν τὰ θεμάτια των, ἔκαμαν δύο σωρούς ἴσους καὶ τοὺς ἀφῆκαν εἰς τὸ ἄλωνι. Τὴν νύκτα ὅμως ὁ ἀνύπανδρος ἀδελφὸς ἐσυλλογίσθη καὶ εἶπε μὲ τὸν νοῦν του· «Ὁ ἀδελφός μου ἔχει γυναῖκα καὶ παιδιά νὰ θρέψῃ, καὶ δὲν εἶναι καθόλου δικαίον νὰ πάρῃ τὴν ἰδίαν μερίδα μὲ ἐμέ. Ἄς ὑπάγω λοιπὸν νὰ πάρω ἀπὸ τὸν σωρὸν μου μερικὰ θεμάτια καὶ νὰ τὰ βάλω κρυφὰ εἰς τὸν σωρὸν τοῦ ἀδελφοῦ μου· δὲν θὰ τὸ καταλάβῃ καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον θέλει δὲν θέλει θὰ τὰ δεχθῇ.»

Ἐκαμε λοιπὸν καθὼς ἐσκέφθη.

Τὴν ἰδίαν νύκτα ἐξύπνησε καὶ ὁ ἄλλος ἀδελφός καὶ εἶπε εἰς τὴν γυναῖκά του· «Ὁ ἀδελφός μου εἶναι νέος, δὲν ἔχει συντροφία, δὲν ἔχει κἀνένα νὰ τὸν βοηθῇ εἰς τὴν δουλειάν του καὶ νὰ τὸν παρηγορῇ ὅταν κοπιάζῃ· δὲν εἶναι λοιπὸν δικαίον νὰ πάρῃ τὴν ἰδίαν μερίδα μὲ ἡμᾶς· ἄς σηκιωθῶμεν λοιπὸν καὶ ἄς ὑπάγωμεν νὰ βάλωμεν κρυφὰ μερικὰ θεμάτια ἀπὸ τὸν ἰδικόν μας σωρὸν εἰς τὸν σωρὸν τοῦ ἀδελφοῦ μου· δὲν θὰ τὸ καταλάβῃ αὐτοῦ καὶ μὲ αὐτὸν τὸν τρόπον θέλει δὲν θέλει θὰ τὰ δεχθῇ.»

Καὶ ἔκαμαν καθὼς ἐσκέφθησαν.

Τὴν ἄλλην ἡμέραν ὑπῆγαν καὶ οἱ δύο ἀδελφοὶ εἰς τὸ χωράφι καὶ εἶδαν μὲ πολλὴν ἀπορίαν πῶς οἱ δύο σωροὶ ἦσαν πάλιν ἴσοι. Κάνεις ἀπὸ τοὺς δύο δὲν ἠμπόρει νὰ καταλάβῃ τί ἔτρεξε· ἔκαμαν τὸ ἴδιον καὶ τὴν ἄλλην νύκτα καὶ τὴν ἄλλην πάλιν. Ἀλλ' ἐπειδὴ ὁ καθεὶς ἔβαλλε κρυφὰ εἰς τὸν σωρὸν τοῦ ἀδελφοῦ του τὰ ἴδια θεμάτια, οἱ σωροὶ ἔμεναν ἴσοι, ἕως ὅτου μιαν νύκτα ἀπεφάσισαν καὶ οἱ δύο νὰ ἐξετάσουν τί συμβαίνει αὐτὸ τὸ θαῦμα, καὶ ἀνεκάλυψαν ὁ ἕνας τὸν ἄλλον μὲ τὰ θεμάτια εἰς τὸ χέρι.

Ὁ τόπος λοιπὸν, ὅπου αὐτοὶ οἱ καλοὶ στοχασμοὶ ἦλθαν εἰς τοὺς δύο ἀδελφούς, καὶ ὅχι μίαν φοράν ἢ δύο, ἀλλὰ πολλάς, ἤρσαν εἰς τὸν Θεόν· καὶ οἱ ἄνθρωποι τὸν ἐδιάλεξαν μὲ τὴν θέλησιν τοῦ Σολομῶντος τοῦ σοφωτέρου ἀπὸ ὅλους τοὺς

τούς σοφοὺς, διὰ νὰ κρίσουν τὴν καττικίαν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὁ Κύριος ἠὲ δόκησε νὰ ἐγκρίνῃ τὴν ἐκλογὴν αὐτῶν.

ΑΝΑΚΡΕΟΝΤΙΟΝ

(Παράφρασις)

Γὰρ δὲς πῶς μόλις ἀνοίει ἄρχιε νὰ μερίξῃ κα' εὐθὺς μπουμπούμα γέμισαν ἢ τριανταφυλλιάς· γὰρ δὲς τὸ κύμα οἰγαλὲ ἴστην ὄμμα πῶς φλοισβίσει, πῶς κολυμποῦνε τὰ παρὰ κα' ἀνθίζου ἢ ἔλθαι· γὰρ δὲς τὰ οὐράνια δώματα ὁ ἥλιος πῶς χρυσῶνει, τὰ νέφη πῶς σκορπίσανε, καὶ πῶς τὸν οὐρανὸν μὲ τὰ μακρὰ φερσύνει τοῦ ἡγεράτος σιμώνει, καὶ πῶς τ' ἀνθίζει κελκιδεὶ ἴστων κῆπος τὸ πορνὸν. Μ' ἀκόμη δὲς, ἀγάπη μου, αὐτὴ τὴν κληματαῖθα πῶς νὰ μερίξῃ ἄρχιε μ' ἀνθούς καὶ μ' ἀγαυρίδα.

ΟἶΝΟΜΑΘΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

Ὁ προϋπολογισμὸς τοῦ νέου βουλγαρικοῦ Κράτους ἀναγράφει κατὰ τὸ ἐνεστὸς ἔτος ἔσοδα φρ. 34,048,900. Ἴσον ποσὸν σημειοῦται καὶ διὰ τῆς ἐτησίας δαπάνας. Ἐν ταῦτοις ὅμως δὲν συμπεριλαμβάνεται ὁ προϋπολογισμὸς τῆς Ἀνατολικῆς Ρωμανίας, ὅστις ἀναγράφει δαπάνας καὶ εἰσπράξεις 16,000,000 φράγκων. Ἐκ τῶν κονδυλίων τῶν διαφόρων ὑπουργείων τῆς κυρίως Βουλγαρίας δύο μάλιστα εἰσὶν ἄξια σημειώσεως, τὸ τοῦ Ὑπουργείου τῆς Παιδείας ἀνερχόμενον εἰς 1,974,248 φρ. καὶ τὸ τοῦ Ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν περιλαμβάνον ποσὸν 12,280,659 φράγκων. Ἡ ἀμοιβὴ τῶν ἀνωτάτων τοῦ Κράτους λειτουργῶν ἔχει οὕτως. Ὁ ἡγεμὼν λαμβάνει ἐτησίαν ἐπιχορήγησιν 600,000 φράγκων. Οἱ ὑπουργοὶ ἔχουσι ἐτησίως ἕκαστος 12,000· ἀλλ' ὁ πρωθυπουργὸς καὶ ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν ὑπουργὸς λαμβάνουσιν ἐπαύξησιν ἀνὰ 3,000 φρ. ὡς ἔσοδα ἀντιπροσωπεύσεως· οἱ νομάρχαι 6,000 φρ., ὁ πρόεδρος τοῦ Ἀρείου Πάγου 7,500 φρ. ὁ ἀντιπρόεδρος 6,800, ὁ εἰσαγγελεὺς 6,600, τὰ μέλη τοῦ Ἀρείου Πάγου 6,000. Ὁ πρόεδρος τοῦ Ἐφετερίου 6,000, οἱ ἐπίτροποι 4,800· ὁ πρόεδρος Πρωτοδικείου 5,040, οἱ πρωτοδίκαι 3,600. Οἱ εἰρηνοδίκαι μισθοδοτοῦνται διὰ 3—3,600 φράγκων.

Καινοφανὲς καὶ περίεργον γυναικείον κόσμημα εἰσῆγγαγεν ἐσχάτως ὁ συρμός εἰς Παρισίους. Ἡ παρισινή ἡθοποιὸς Ἄννα Ζουδὶκ, ἀρτίως ἐπανελθούσα εἰς Ἀμερικῆς, ἐκόμισε πλὴν τῶν ἄλλων δώρων τῶν προσενηθόντων αὐτῇ ὑπὸ τῶν θαυμαστῶν τῆς καὶ πόρτην, ἐν ἣ εἶναι ἐγκλεισμένος χρυσὸς κἀνθρακὸς ζωντανός. Διὰ πολυπλόκου μηχανήματος ὁ κἀνθρακὸς μένει ἐγκαθεισμένος ἐν τῇ πόρτῃ, ἐν ἣ δύναται νὰ κινήται, εἰ καὶ μετὰ τινος στενοχωρίας. Τὸ ἐντομον τοῦτο τρέφεται εἰς ὕδατος, ἐν ᾧ εἶναι ἀναλελυμένη ἴσχυρις, ἀλλὰ δύναται καὶ ἀπτοῦ νὰ μείνῃ ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας. Αἱ φίλαι τῆς ἡθοποιῦ καταγοητεύθησαν ἐκ τοῦ παραδόξου κοσμήματος, ταχέως δ' οἱ ποικιλοχρωμοὶ κἀνθρακοὶ ἐγένοντο περιζήτητα, καὶ πολλὰς παραγγελίας ἐστάλησαν εἰς Μεξικὸν προμηθείας ταούτων κἀνθάρων καὶ κλωδῶν αὐτῶν.